תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי בכורים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי בכורים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-בכורים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 5
הלכה ג 6
הלכה ד 7
הלכה ה 7
הלכה ו 9
הלכה ז 10
הלכה ח 11
הלכה ט 11
פרק ב 12
הלכה א 12
הלכה ב 14
הלכה ג 16
הלכה ד 17
הלכה ה 18
הלכה ו 18
פרק ג 19
הלכה א 19
הלכה ב 19
הלכה ג 20
הלכה ד 22
הלכה ה 23
הלכה ו 24

פרק א

הלכה א

משנה: יֵשׁ מְבִיאִין בִּיכּוּרִין וְקוֹרִין. מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין. וְיֵשׁ שֶׁאֵינָן מְבִיאִין. אֵלּוּ שֶׁאֵינָן מְבִיאִין הַנּוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ בְּתוֹךְ שֶׁל יָחִיד אוֹ בְּתוֹךְ שֶׁלְּרַבִּים. וְכֵן הַמַּבְרִיךְ מִתּוֹךְ שֶׁלְּיָחִיד אוֹ מִתּוֹךְ שֶׁלְּרַבִּים לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ. הַנּוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְדֶרֶךְ הַיָּחִיד וְדֶרֶךְ הָרַבִּים בָּאֶמְצַע הֲרֵי זֶה אֵינוֹ מֵבִיא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵבִיא. מֵאֵי זֶה טַעַם אֵינוֹ מֵבִיא. מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא עַד שֶׁיְּהוּ כָל הַגִּידוּלִים מֵאַדְמָתְךָ.

הלכה: יֵשׁ מְבִיאִין בִּכּוּרִין וְקוֹרִין כול׳. הַנּוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ בְּתוֹךְ שֶׁלְּיָחִיד אוֹ לְתוֹךְ שֶׁלְּרַבִּים אֲפִילּוּ מִן הַזְּקֵינָה אֵינוֹ מֵבִיא. הַמַּבְרִיךְ מִתּוֹךְ שֶׁלְּיָחִיד אוֹ מִתּוֹךְ שֶׁלְּרַבִּים לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֲפִילּוּ מִן הַיַּלְדָּה אֵינוֹ מֵבִיא. הָדָא אָמְרָה כְּשֵׁם שֶׁיַּלְדָּה חָיָה מִן הַזְּקֵינָה כָּךְ הַזְּקֵינָה חָיָה מִן הַיַּלְדָּה.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כּוּלְּהוֹן מִשּׁוּם תּוֹרַת הַגּוֹזְלָן יָרְדוּ לָהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מֵאֵי זֶה טַעַם אֵינוּ מֵבִיא מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ.

תַּנֵּי אִם הִבְרִיךְ בִּרְשׁוּת מֵבִיא וְקוֹרֵא. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְעוֹלָם. הָא לְשָׁעָה לֹא. רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי אִימִּי אֲפִילּוּ לְשָׁעָה. חֵייְלֵיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה מִן הָדָא. הָיָה חוֹפֵר בּוֹר וְשִׂיחַ וּמְעָרָה קוֹצֵץ וְיוֹרֵד וְהָעֲצִים שֶׁלּוֹ. וְעֲצִים לֹא לְשָׁעָה הֵן. מַה עָבַד לֵהּ רִבִּי יוֹסֵי. שְׁרָשִׁים שֶׁדַּרְכָּן לְהַחֲלִיף לְעוֹלָם. מִכֵּיוָן שֶׁדַּרְכָּן לְהַחֲלִיף לְעוֹלָם הֵן. אָמַר רִבִּי מָנָה מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן מְסַיֵּיעַ לְאַבָּא. דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כּוּלְּהוֹן מִשּׁוּם תּוֹרַת הַגּוֹזְלָן יָרְדוּ לָהֶן. וְכָאן מִכֵּיוָן שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לְהַבְרִיךְ אֲפִילּוּ לְשָׁעָה אֵין זֶה גּוֹזְלָן.

רִבִּי זְרִיקָן בָּעֵא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָה. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר שָׁרְשִׁין חַיִּין זֶה מִזֶּה. אָמַר לֵיהּ דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא הַתּוֹרָה אָמְרָה רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ עַד שֶׁיְּהוּ כָל הַגִּידוּלִים מֵאַדְמָתְךָ.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה מַה בֵּין הַנּוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ לְתוֹךְ שֶׁל יָחִיד. מַה בֵּין הַנּוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְדֶרֶךְ הַיָּחִיד בָּאֶמְצַע. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי מַיְישָׁא. בְּשֶׁהִבְרִיכָהּ בִּדְלַעַת אוֹ בְסִילּוֹן. אִי בְּשֶׁהִבְרִיכָהּ בִּדְלַעַת אוֹ בְסִילּוֹן יָבִיא וְיִקְרָא. אֲפִילּוּ כְרַבָּנִין יָבִיא וְיִקְרָא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה צְרִיכָה לְרִבִּי יוּדָה. הַמּוֹכֵר שְׂבִיל לַחֲבֵירוֹ מָקוֹם דְּרִיסָה הוּא מָכַר אוֹ עַד הַתְּהוֹם מָכַר. אֵין תֵּימַר מָקוֹם דְּרִיסָה מָכַר מֵבִיא וְקוֹרֵא. אֵין תֵּימַר עַד הַתְּהוֹם מָכַר. לֹא יָבִיא כָּל עִיקָּר. מְסַפֵּק מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. רַבָּנִין פְּשִׁיטָא לוֹן שֶׁמָּכַר עַד

הַתְּהוֹם. מָה פְּלִיגִין. בְּמוֹכֵר שְׂבִיל לַחֲבֵירוֹ. אֲבָל אִם מָכַר לוֹ שָׂדֶה וְשִׁייֵר לוֹ שְׂבִיל. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁשִּׁייֵר לוֹ עַד הַתְּהוֹם.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה מַה בֵּין הַנּוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ לְתוֹךְ שֶׁלְּרַבִּים. מַה בֵּין הַנּוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִבְרִיךְ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְדֶרֶךְ הָרַבִּים בְּאֶמְצַע. אָמַר רִבִּי אִימִּי אַתְיָיא דְּרִבִּי יוּדָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן אֵין עוֹשִׂין חָלָל תַּחַת רְשׁוּת הָרַבִּים בּוֹרוֹת שִׂיחִין וּמְעָרוֹת. רִבִּי לִיעֶזֶר מַתִּיר כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עֲגָלָה מְהַלֶּכֶת וּטְעוּנָה אֲבָנִים. כְּמָה דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר תַּמָּן תַּחַת רְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלּוֹ. כָּךְ רִבִּי יוּדָה אָמַר הָכָא תַּחַת רְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלּוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּעֵי. אֵין כְּרִבִּי לִיעֶזֶר יָבִיא וְיִקְרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִיסְבַּר סָבַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שֶׁרִבִּי לִיעֶזֶר מַתִּיר לַעֲשׂוֹת כֵּן וְהֵן שֶׁלּוֹ לְעוֹלָם. אֶלָּא רִבִּי לִיעֶזֶר מַתִּיר לַעֲשׂוֹת כֵּן וְכָל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה.

הלכה ב

משנה: הָאֲרִיסִין וְהֶחְכּוֹרוֹת וְהַסִּיקָרִיקוֹן וְהַגַּזְלָן אֵין מְבִיאִין מֵאוֹתוֹ הַשָּׂעָם מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר רֵאשִׁית בִּיכּוּרֵי אַדְמָתְךָ.

הלכה: עַד כְּדוֹן בְּשֶׁגָּזַל קַרְקַע. גָּזַל זְמוֹרָה וּנְטָעָהּ וְלֹא דָמִים הוּא חַיָּיב לוֹ. אֶלָּא צְרִיכָא לְרַבָּנִין. מִצְוֹת כְּגִבּוֹהַּ הֵן אוֹ אֵינָן כְּגִבּוֹהַּ. הֵין תֵּימַר כְּגִבּוֹהַּ הֵן אֵינוֹ מֵבִיא. וְאֵין תֵּימַר אֵינוֹ כְּגִבּוֹהַּ מֵבִיא. הַכֹּל מוֹדִין בָּאֶשֵּׁירָה שֶׁבִּיטְּלָהּ שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא מִמֶּנָּה גֵּיזִירִין לְמַעֲרָכָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעֵי. מָהוּ שֶׁיָּבִיא מִמֶּנָּה לוּלָב. מִצְוֹת כְּגִבּוֹהַּ הֵן אוֹ אֵינָן כְּגִבּוֹהַּ. אֵין תֵּימַר כְּגִבּוֹהַּ הֵן אֵינוֹ מֵבִיא. אֵין תֵּימַר אֵינוֹ כְּגִבּוֹהַּ מֵבִיא. פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא מֵבִיא מִמֶּנָּה לוּלָב שֶׁאֵין מִצְוֹת כְּגִבּוֹהַּ. מָהוּ שֶׁיָּבִיא בִּיכּוּרִים. כְּרִבִּי יוּדָה דּוּ אָמַר הוּקְּשׁוּ לְקָדְשֵׁי הַגְּבוֹל מֵבִיא. כְּרַבָּנִין דְּאִינּוּן מָרִין הוּקְּשׁוּ לְקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ אֵינוֹ מֵבִיא.

עַד כְּדוֹן בְּגֵוֵילָה שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. אֲפִילוּ בְגֵוֵילָה שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. סָבְרִין אָמְרִין נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא הֲרֵי אֵילּוּ בִתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר מָה שֶׁאֵין כֵּן בְּבִיכּוּרִים. כְּלוּם צְרִיכָה לֹא בְגֵוֵילָה שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. אֲבָל בְּגֵוֵילָה שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה אֲפִילוּ בִתְרוּמָה לֹא עָשָׂה כְּלוּם. כְּהָדָא דְתַנֵּי הָאוֹנֵס וְהַגַּנָּב וְהַגַּזְלָן. בִּזְמַן שֶׁהַבְּעָלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶן אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה וְלֹא מַעֲשְׂרוֹתֵיהֶן מַעֲשֵׂר וְלֹא הֶקְדֵּישָׁן הֶקְדֵּשׁ. אִם אֵין הַבְּעָלִין מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶן תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹתָן מַעֲשֵׂר וְהֶקְדֵּישָׁן הֶקְדֵּשׁ. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא זֶה תוֹרֵם וְלֹא זֶה תוֹרֵם. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילוּ הַבְּעָלִין שֶׁתָּרְמוּ אֵין תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי עַד כְּדוֹן אֲנָן קַיְימִין בְּגֵוֵילָה שֶׁלֹּא נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה. וּלְיֵידָא מִי לָא אֲנָן תַּנִּינָן הֲרֵי אֵילּוּ בִתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מָה שֶׁאֵין כֵּן בְּבִיכּוּרִין.

אֶיפְשָׁר לַפֵּירוֹת לָצֵאת בְּלֹא בִכּוּרִין. אֵיפְשָׁר לַפֵּירוֹת לָצֵאת בְּלֹא תְרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת. אֲבָל בְּגֶזִילָה שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מִמֶּנָּה עַד כְּדוֹן צְרִיכָה.

הלכה ג

משנה: אֵין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים. לֹא מִתְמָרִים שֶׁבֶּהָרִים וְלֹא מִפֵּירוֹת שֶׁבָּעֲמָקִים וְלֹא מִזֵּיתֵי שֶׁמֶן שֶׁאֵינָן מִן הַמּוּבְחָר. אֵין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים קוֹדֶם לָעֲצֶרֶת. אַנְשֵׁי הַר צְבוֹעִים הֵבִיאוּ בִיכּוּרֵיהֶן קוֹדֶם לָעֲצֶרֶת וְלֹא קִיבְּלוּ מֵהֶן מִפְּנֵי הַכָּתוּב שֶׁבַּתּוֹרָה וְחַג הַקָּצִיר בִּיכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה.

הלכה: אֵין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים כול'. אִלּוּ כְתִיב וְלִקְחְתָּ רֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה הָיִיתִי אוֹמֵר כָּל הַדְּבָרִים יְהוּ חַיָּיבִין בְּבִיכּוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר מֵרֵאשִׁית וְלֹא כָל רֵאשִׁית. אִם מֵרֵאשִׁית וְלֹא כָל רֵאשִׁית אֵין לְךָ אֶלָּא חִטִּים וּשְׂעוֹרִים בִּלְבַד. תַּלְמוּד לוֹמַר פְּרִי אַדְמָתְךָ רִיבָּה. וְרִיבָּה אֶת הַכֹּל. נֶאֱמַר כָּאן אַרְצְךָ וְנֶאֱמַר כָּאן אֶרֶץ חִיטָּה וּשְׂעוֹרָה. מָה אֶרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּשִׁבְעַת הַמִּינִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר אַף אֶרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן בְּשִׁבְעַת הַמִּינִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר.

זֵית שֶׁמֶן זֶה אָגוֹרִי. רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן זֶה אַוְורוֹסִי. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אָגוֹרִי. שֶׁהוּא אוֹגֵר שֵׁמֶנוֹ לְתוֹכוֹ וְכָל הַזֵּיתִים מְאַבְּדִין שַׁמְנָן. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה כָּל הַזֵּתִים הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין עֲלֵיהֶן וְהֵן פּוֹלְטִין אֶת שַׁמְנָן וְזֶה הַגְּשָׁמִים יוֹרְדִין עָלָיו וְהוּא אוֹגֵר שַׁמְנוֹ לְתוֹכוֹ.

וּדְבַשׁ. אֵילּוּ הַתְּמָרִים. יָכוֹל דְּבַשׁ מַמָּשׁ. רִבִּי תַּנְחוּמָה בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק בְּרִבִּי לָעְזָר. כְּתִיב וְכִפְרֹשׁ הַדְּבָר הִרְבּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר וּדְבַשׁ. וּדְבַשׁ חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת. אֲבָל אֵילּוּ הַתְּמָרִים שֶׁהֵן חַיָּיבִין בְּמַעְשְׂרוֹת.

רִבִּי בֶּרֶכְיָה בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן וְלָמָּה כְתִיב אֶרֶץ אֶרֶץ שְׁנֵי פְּעָמִים. לְהוֹדִיעֲךָ שֶׁאֵין הַבַּיִת עוֹמֵד אֶלָּא עַל שְׁנֵי דְּבָרִים הַלֵּלּוּ. וְלָמָּה נִכְלְלוּ. רִבִּי יְהוּדָה בֶּרִבִּי וְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. חַד אָמַר לְבָרְכָה. וְחָרְנָה אָמַר לְשֵׁיעוּרִין. מָאן דְּמַר לְבָרְכָה נִיחָא. מָאן דְּמַר לְשֵׁיעוּרִין וְהָתַנִּינָן בַּהֶרֶת כִּגְרִיס לֵית הִיא מִימָן. כַּעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׂרֶץ. לֵית הִיא מִימָן.

פְּשִׁיטָא הָדָא מִילְתָא. הִפְרִישׁ בִּיכּוּרִין חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין לֹא קָדְשׁוּ. מָה פְלִיגִין. בַּתְּמָרִים שֶׁבֶּהָרִים וּבְפֵירוֹת שֶׁבָּעֲמָקִים. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר לֹא קָדְשָׁה. רִבִּי אִילָא בְּשֵׁם רִבִּי אִמִּי אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא קָדְשׁוּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר קָדְשׁוּ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. שֶׁכֵּן אִם עָבַר וְתָרַם מִן הָרַע עַל הַיָּפָה תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי שְׁמָעְנָן פֵּירוֹת הָרָעִים חַיָּיבִין בְּמַעְשְׂרוֹת. שְׁמָעְנָן פֵּירוֹת הָרָעִים חַיָּיבִין בְּבִיכּוּרִים. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְרִבִּי יוֹסֵי. אֵין מְבִיאִין מִן הַצִּיפּוֹרְנִין וְלֹא מִן הַבֵּישְׁנִין וְאִם הֵבִיא לֹא קָדְשׁוּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְתַנֵּיי תַּמָּן תְּאֵנִים סוֹכוֹת מְנוּקָבוֹת עֲנָבִים מְאוּנָקוֹת וּמְעוּשָּׁנוֹת אֵין מְבִיאִין. אֲבָל מְבִיאִין מִן הַתְּאֵנִים

בְּנוֹת שֶׁבַע וּמִן הָעֲנָבִים הַלַּבְלוֹנִיּוֹת. מִן הַמּוּבְחָר הֵן. וְתֵימַר אֲבָל אָמַר רִבִּי אַבָּמְרִי שֶׁלֹּא תֹאמַר הוֹאִיל וְהֵן בַּסּוֹף לֹא יָבִיא.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵין מְבִיאִין תְּמָרִים אֶלָּא מִירִיחוֹ וְאֵין קוֹרִין אֶלָּא עַל הַכּוֹתָבוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר רִימּוֹנֵי עֲמָקִים מְבִיאִין וְקוֹרִין.

הלכה ד

משנה: אֵלּוּ מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין. הַגֵּר מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יי לַאֲבוֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ. וְאִם הָיְתָה אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל מֵבִיא וְקוֹרֵא. וּכְשֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ אוֹמֵר אֱלֹהֵי אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁהוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אוֹמֵר אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם. וְאִם הָיְתָה אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

הלכה: וְאֵילּוּ מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵא תְּרַוֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בִּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה הִיא מַתְנִיתָא. וּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה מְבִיאִין וְקוֹרִין. דִּכְתִיב לְכָה אִתָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא מָה טַעַם אָמְרוּ הָאֶפִּיטְרוֹפִין וְהָעֶבֶד וְהַשָּׁלִיחַ וְהָאִשָּׁה וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין. שֶׁהַגֵּר הֲרֵי אָמוּר בַּפָּרָשָׁה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק תִּיפְתַּר בְּהָהֵן גֵּר דְּהָכָא בִּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה. וּבְנֵי קֵינִי חוֹתֵן מֹשֶׁה מְבִיאִין וְקוֹרִין.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קַיְימָהּ בִּנְיָמִן בַּר עַשְׁתּוֹר קוֹמֵי רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. בְּגוֹי שֶׁבָּא בָעֲבִירָה עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הִיא מַתְנִיתָא. רִבִּי יוֹנָה לֹא אָמַר כֵּן אֶלָּא רִבִּי שָׁמַע לְאִילֵּין דְּבֵי בַּר עַשְׁתּוֹר דְּאִינּוּן גֵּרִים בְּנֵי גֵּרִים אוֹמְרִין אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. וְהָא תַנִּינָן אִם הָיְתָה אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. הָא גֵּרִים בְּנֵי גֵּרִים לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי קַיְימָהּ בִּנְיָמִן בַּר עַשְׁתּוֹר קוֹמֵי רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר בָּא קַיְימָהּ בַּר עַשְׁתּוֹר קוֹמַיְנָן. בְּגוֹי שֶׁבָּא בָעֲבִירָה עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הִיא מַתְנִיתָא.

רִבִּי זְרִיקָן אָמַר רִבִּי זְעוּרָא בָּעֵי. כְּלוּם הוּא מִתְכַּוֵּין לֹא לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. וְכִי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֲבוֹתֵיהֶם הָיוּ. נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא לַזְּכָרִים שֶׁמָּא לַנְּקֵיבוֹת. תַּנֵּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה גֵּר עַצְמוֹ מֵבִיא וְקוֹרֵא. מַה טַעֲמָא כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ. לְשֶׁעָבַר הָיִיתָ אַב לְאָרָם. וְעַכְשָׁיו מִיכָּן וְהֵילְךְ אַתָּה אַב לְכָל הַגּוֹיִם. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר הֲלָכָה כְּרִבִּי יְהוּדָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי דְּרִבִּי אַבָּהוּ וְהוֹרֵי כְּרִבִּי יְהוּדָה.

הלכה ה

משנה: רִבִּי לְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר אִשָּׁה בַת גֵּרִים לֹא תִינָּשֵׂא לְכְהוּנָּה עַד שֶׁתְּהֵא אִימָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל. אֶחָד גֵּרִים וְאֶחָד עֲבָדִים מְשׁוּחְרָרִים וַאֲפִילוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד שֶׁתְּהֵא אִימָּן

מִישְׁרָאֵל. הָאֶפִּיטְרוֹפִין וְהָעֶבֶד וְהַשָּׁלִיחַ וְהָאִישָּׁה וְטוּמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לוֹמַר אֲשֶׁר נָתַתָּ לִי יי.

הלכה: רִבִּי לְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כוי. תַּמָּן תַּנִּינָן רִבִּי יְהוּדָה אָמַר בַּת גֵּר זָכָר כְּבַת חָלָל זָכָר. וְכוּלְּהוֹן מִקְרָא אֶחָד הֵן דּוֹרְשִׁין. כִּי אִם בְּתוּלוֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיְּהֵא אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר אוֹ אָבִיהָ אוֹ אִמָּהּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר עַד שֶׁיִּוָּלְדוּ בִקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיָּבִיאוּ בְתוּלִים בִּקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן גִּיּוֹרֶת פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד שֶׁנִּתְגַּיְּרָה כְּשֵׁירָה לִכְהוּנָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֲיוּ לָכֶם וּפִנְחָס עִמָּהֶן. וְרַבָּנִין הַחֲיוּ לָכֶם לְעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת.

רִבִּי יָסָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְכוֹהֲנִים נָהֲגוּ סִלְסוּל בְּעַצְמָן כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב. חַד כֹּהֵן נְסַב בַּת גֵּרִים. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ וְאַרְבָּעִיהּ עַל סַפְסֵילָא. אָמַר לֵיהּ רַב בֵּיבַי לֹא כֵן אַלְפּוֹן רִבִּי הֲלָכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי. אָמַר לֵיהּ וְלֹא כֹהֲנִים נָהֲגוּ סִלְסוּל בְּעַצְמָן כְּרִבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר לֵיהּ וְעַל מְנָהָג לוֹקִין. אָמַר לֵיהּ אֵין כָּךְ אַתְּ חָמֵי מְפַיֵּיס לִי וַאֲנָא מוֹקִים לֵיהּ. מָה דְקַיְימָא אָמַר לֵיהּ הוֹאִיל וְהוּתְּרָה הָרְצוּעָה אַף אֲנִי מוּתָּר בָּהּ.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי [בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי] מַעֲשֶׂה בְּמִשְׁפָּחָה בְּדָרוֹם שֶׁהָיוּ קוֹרִין עָלֶיהָ עֶרְעֵר. וְשָׁלַח רִבִּי אֶת רוֹמַיְנוּס לְבָדְקָן וּבָדַק וּמָצָא שֶׁנִּתְגַּיְּרָה וְקֶנְתָהּ פְּחוּתָה מִבַּת שָׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד וְהִכְשִׁירָהּ לִכְהוּנָּה. רַב הוֹשַׁעְיָא אָמַר כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן הִכְשִׁירָהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא דִּבְרֵי הַכֹּל הֵיא. הָכָא דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב אָדָא בַּר אַחֲוָה רִבִּי יוּדָא מַטֵּי בָהּ בְּשֵׁם רִבִּ[י] אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְלָד בּוֹגֶרֶת כָּשֵׁר שֶׁהוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה. וְהוּא אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקַּח. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. וְדִכְוָותָהּ כִּי אִם בְּתוּלָה מֵעַמָּיו יִקַּח אִשָּׁה וְלֹא גִּיּוֹרֶת. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. הָתִיב רִבִּי הוֹשַׁעְיָא הֲרֵי דּוֹר שֵׁנִי שֶׁל מִצְרִי הֲרֵי הוּא בְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבָּא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא. חָזַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָא וְאָמַר לֹא דְמֵי עֲשֵׂה בְיִשְׂרָאֵל לַעֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים. עֲשֵׂה שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל אָסוּר בַּכֹּל. וַעֲשֵׂה שֶׁבַּכֹּהֲנִים אָסוּר בַּכֹּהֲנִים וּמוּתָּר בְּלִוִּיִים וּבְיִשְׂרָאֵל.

שְׁלִיחַ. רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁלְּקָטָן לְשַׁלְּחָן בְּיַד אַחֵר. אֲבָל אִם לַהֲבִיאָם הוּא לֹא יְשַׁלְּחֵם בְּיַד אַחֵר. וְלֹא מְחַסֵּל לָהּ. רִבִּי יוֹנָה מְחַסֵּל לָהּ. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי אִמִּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. בְּשֶׁלְּקָטָן לְשַׁלְּחָן בְּיַד אַחֵר. אֲבָל אִם לְקָטָן לַהֲבִיאָן הוּא לֹא יְשַׁלְּחֵם בְּיַד אַחֵר. שֶׁכָּל הַבִּיכּוּרִים שֶׁנִּרְאוּ לִיתּוּר בְּקְרָיֶיה אֵינָן נִיתּוּרִין אֶלָּא בְּקְרָיֶיה. אָמַר רִבִּי מָנָא אַף עַל גַּו דְּלֹא אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא מֵילְתָא אָמַר דִּכְוָותָהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי יָסָא נְהִיר אַתְּ כַּד אִיתְאֲמַרַת הָדָא דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָה. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי

חֲנִינָה מַתְנִיתָא פְלִיגָא. הִפְרִישׁ בִּכּוּרָיו וְאַחַר כָּךְ מָכַר שָׂדֵהוּ מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. קְיָימוֹנָהּ בְּשֶׁנָּתַן דַּעְתּוֹ לְמְסוֹר מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. וְהָתַנִּינָן יָבֵשׁ הָאִילָן עוֹד הִיא כְיָבֵשׁ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. וְקָרְיֶיהּ מְעַכֶּבֶת. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק הָרָאוּי לְקָרְיֶיהּ אֵין קָרְיֶיהּ מְעַכֶּבֶת. לְקָטָן לְשַׁלְחָם בְּיַד אַחֵר לֹא יְשַׁלְחֵם בְּיַד אַחֵר שֶׁמָּא יְיַמְּלֵךְ הוּא לַהֲבִיאָן.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַיּוֹרֵשׁ מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. מַה נָן קַיָימִין. אִם בְּיוֹרֵשׁ בְּחַיֵּי אֲבִיו שְׁלוּחוֹ. וְאִם לְאַחַר מִיתַת אֲבִיו שֶׁלּוֹ הֵן. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּשֶׁהָיָה אֲבִיו חוֹלֶה אוֹ מְסוּכָּן. כְּתִיב וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יי אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ. מִלַּמֵּד שֶׁאָדָם מֵבִיא בִיכּוּרִים מִנִּיכְסֵי אִשְׁתּוֹ וְקוֹרֵא. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לְאַחַר מִיתָה. הָא בְחַיִּין לֹא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנְייָא הִיא בְחַיִּין הִיא לְאַחַר מִיתָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֵין אָדָם יוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ דְּבַר תּוֹרָה.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הֲנָחָה מְעַכֶּבֶת אֵין קְרְיֶיהּ מְעַכֶּבֶת. וְהָא תַנִּינָן הָאוֹכֵל בִּיכּוּרִין עַד שֶׁלֹּא קָרָא עֲלֵיהֶן. רַב הוֹשַׁעְיָה רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. דְּרִבִּי עֲקִיבָה הִיא. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי הֵיי דָן רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רִבִּי מָנָא שְׁמָעִית אַבָּא תַנֵּי. הֲנָחָה מְעַכֶּבֶת אֵין קְרְיֶיהּ מְעַכֶּבֶת רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר קְרְיֶיהּ מְעַכֶּבֶת. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַה טַעַם אָמְרוּ הֲנָחָה מְעַכֶּבֶת מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת בַּכֹּל. רִבִּי תַּנְחוּמָא רִבִּי הוּנָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁנָה עָלֶיהָ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי תַּרְתֵּי. חָדָא כְרִבִּי יוּדָה וְחָדָא כְרַבָּנִין. חָדָא כְרִבִּי יוּדָה. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר לְצוֹרֶךְ נְשָׁנִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת בַּכֹּל. כְּרַבָּנִין דְּהִינּוּן מָרִיין שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ נְשָׁנִית מִפְּנֵי שֶׁשָּׁנָה עָלֶיהָ.

הלכה ו

משנה: הַקּוֹנֶה שְׁנֵי אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מֵבִיא וְקוֹרֵא. יָבֵשׁ הַמַּעְיָן נִקְצַץ הָאִילָן מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵבִיא וְקוֹרֵא. מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד הֶחָג מֵבִיא וְקוֹרֵא. מִן הֶחָג וְעַד הַחֲנוּכָּה מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. רִבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר מֵבִיא וְקוֹרֵא.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה בָּעֵי. קָנָה אִילָן אֶחָד לֹא קָנָה קַרְקַע. שְׁנַיִם לֹא קָנָה קַרְקַע. אֶחָד אֵינוֹ מֵבִיא כָּל עִיקָּר. שְׁנַיִם מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. אָמַר לֵיהּ רִבִּי לָעְזָר מִילִּין דִּצְרִיכִין לְרַבָּנִין בְּבֵית וַועַדָא אַתְּ שְׁאִיל.

רִבִּי יוּדָה עָבַד אֶת הָאִילָן כְּקַשִּׁים. תַּמָּן תְּנִינָן בֵּירַךְ עַל פֵּירוֹת הָאִילָן בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה יָצָא. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא דְּרִבִּי יוּדָה הִיא. דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר עָבַד אֶת הָאִילָן כְּקַשִּׁים. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. פֵּירוֹת הָאִילָן בִּכְלַל פֵּירוֹת הָאֲדָמָה. וְאֵין פֵּירוֹת הָאֲדָמָה בִּכְלַל פֵּירוֹת הָאִילָן.

רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִילָא. מָכַר לוֹ שָׂדֶה בְּקָמָתָהּ. הַלּוֹקֵחַ מַהוּ שֶׁיָּבִיא מִמֶּנָּה בִּיכּוּרִים. אָמַר לֵיהּ לָמָּה לָאו. עַד כְּדוֹן לַחָה. אֲפִילּוּ יְבֵישָׁה. אָמַר לֵיהּ אֲפִילּוּ אֲפִילּוּ קְצוּרָה. מַעֲתָּה אֲפִילּוּ חִיטִּין. כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים הַלּוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק מֵבִיא בִּיכּוּרִין.

פְּשִׁיטָא הָדָא מִילְתָא. מָכַר לוֹ פֵּירוֹת וְשִׁייֵר לוֹ קַרְקַע הַמּוֹכֵר אֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיא שֶׁאֵין לוֹ פֵּירוֹת. חָזַר וּלְקָחָן מִמֶּנּוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. נָתַן לֵהּ קֳדָשִׁים הֲרֵי אֵילּוּ מוּתָּרִין. יֵינוֹת שְׁמָנִין וּסְלָתוֹת כָּל דָּבָר שֶׁכְּיוֹצֵא בּוֹ קָרֵב לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ אָסוּר. אֵין בְּכָלָל אֶלָּא פַּרְכִּירֵי עֲנָבִים וַעֲטָרוֹת שֶׁלְּשִׁיבֳּלִין. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁנָּתַן לֵהּ בְּאֶתְנַנָּהּ כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים הַלּוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק מֵבִיא בִּכּוּרִים. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּשֶׁהֵיוּ הַגְּפָנִים מְשֻׁלָּהּ וּמָכַר לוֹ פֵּירוֹתֶיהָן וְחָזַר וּנְתָנָם לֵהּ בְּאֶתְנַנָּהּ. מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אֶתְנַן. הָא לֹא הָיָה אֶתְנַן מֵבִיא. הָדָא אָמְרָה חָזַר וּלְקָחָן מִמֶּנּוּ מֵבִיא.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הִפְרִישָׁן קוֹדֶם לֶחָג וְעָבַר עֲלֵיהֶן הֶחָג מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. הִפְרִישָׁן קוֹדֶם לַחֲנוּכָּה וְעָבְרָה עֲלֵיהֶן חֲנוּכָּה וְנִרְקָבוּ. לְאַחַר חֲנוּכָּה לֹא קָדְשֵׁי. וְלֵית לֵיהּ לְרִבִּי זְעִירָא כְּהָדָא דַּחֲבֵרַיָּיא. סָבַר רִבִּי זְעִירָא שֶׁכָּל הַבִּיכּוּרִים שֶׁנִּרְאוּ לִיתּוּר בָּאָרֶץ אֵינָן נִיתּוּרִין אֶלָּא בְּקִרְיָיה. וְלֵית לַחֲבֵרַיָּיא כֵּן. אִית לְהוֹן בְּשֶׁהִפְרִישָׁן קוֹדֶם לֶחָג לַהֲבִיאָן לַאֲחַר הֶחָג. וְהָתַנִּינָן אֵין מְבִיאִין בִּכּוּרִים לֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּפֵירוֹת שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל הַפֵּירוֹת שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה. מִכְּיוָן שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ שְׁלִישׁ לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּבָר בָּרוּר שֶׁלֹּא הִשְׁרִישׁוּ קוֹדֶם לְעוֹמֶר וְהֵן אֲסוּרִין עַד שֶׁיָּבוֹא הָעוֹמֶר וְיִתִּירֵם. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּפֵירוֹת שֶׁחָנְטוּ קוֹדֶם טוֹ בִּשְׁבָט עַל פֵּירוֹת שֶׁחָנְטוּ אַחַר טוֹ בִּשְׁבָט. מִכְּיוָן שֶׁהוּא מִן חָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן. הוּא מִן חָדָשׁ עַל חָדָשׁ מָבִיא. וְסָבְרָנָן מֵימַר לְאַחַר חֲנוּכָּה אֲנָן קַיָּימִין. אָמַר רִבִּי חִינְנָא בִּזְמַנְנָן.

הלכה ז

משנה: הִפְרִישׁ בִּיכּוּרָיו וּמָכַר שָׂדֵהוּ מֵבִיא וְאֵינוֹ קוֹרֵא. וְהַשֵּׁינִי. מֵאוֹתוֹ הַמִּין אֵינוֹ מֵבִיא מִמִּין אַחֵר מֵבִיא וְקוֹרֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף מֵאוֹתוֹ הַמִּין מֵבִיא וְקוֹרֵא. הִפְרִישׁ אֶת בִּכּוּרָיו נִמְלְכוּ נִבְזָזוּ נִגְנְבוּ אָבְדוּ אוֹ שֶׁנִּיטְמוּ מֵבִיא אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶם וְאֵינוֹ קוֹרֵא וְהַשֵּׁנִיִּים אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן חוֹמֶשׁ. נִיטְמוּ בָעֲזָרָה נוֹפֵץ וְאֵינוֹ קוֹרֵא. וּמְנַיִין שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן עַד שֶׁיְּבִיאֵם לְהַר הַבַּיִת. שֶׁנֶּאֱמַר רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יי אֱלֹהֶיךָ וגו' מְלַמֵּד שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן עַד שֶׁיְּבִיאֵם לְהַר הַבַּיִת. הֲרֵי שֶׁהֵבִיא מִמִּין אֶחָד וְקָרָא וְחָזַר וְהֵבִיא מִמִּין אַחֵר אֵינוֹ קוֹרֵא.

הלכה: מָה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנִין הִגַּדְתִּי הַיּוֹם. פַּעַם אַחַת הוּא מַגִּיד וְאֵינוֹ מַגִּיד פַּעַם שְׁנִיָּיה. וְלֵית לְרִבִּי יוּדָה כֵּן. אִית לֵיהּ בְּאָדָם אֶחָד. אֲבָל בִּשְׁנֵי בְנֵי אָדָם מַגִּיד וְחוֹזֵר וּמַגִּיד.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם יְחִידִי אֲנִי שׁוֹנֶה אוֹתָהּ. וְתַנֵּי כֵן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן. שְׁנַיִם אֵין חַיָּיבִין עֲלֵיהֶן חוֹמֶשׁ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב הוּנָא. שְׁנַיִם לוֹקְחִין אֲפִילוּ מִן הַשּׁוּק. מָה אַתְּ עָבַד לוֹן. כְּתוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים אוֹ כְעִיטּוּר הַבִּיכּוּרִים. אֵין תַּעֲבְדִינוֹן כְּתוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. אֵין תַּעֲבְדִינוֹן כְּעִיטּוּר הַבִּיכּוּרִים חַיָּיבִין בִּדְמַאי.

נִטְמְאוּ בָעֲזָרָה נוֹפֶץ וְאֵינוֹ קוֹרֵא. רִבִּי חָמָא בַּר עוּקְבָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. נִטְמְאוּ הַבִּכּוּרִים הַסַּלִּין נִיתָּנִין לַכֹּהֲנִים. דִּכְתִיב וְלֶקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָא מִיָּדֶךָ.

לְמִי נִצְרְכָה לְרִבִּי יוּדָה. אַף עַל גַּב דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר מַגִּיד וְחוֹזֵר וּמַגִּיד. הֲרֵי שֶׁהֵבִיא מִמִּין אֶחָד קָרָא וְחָזַר וְהֵבִיא מִמִּין אַחֵר הֲרֵי זֶה אֵינוֹ קוֹרֵא. אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי כֵּן. וְאָמַרְתָּ וְשָׂמַחְתָּ. הֲוֵי אוֹמֵר עַל הַשִּׂמְחָה.

הלכה ח

משנה: אֵילּוּ קוֹרִין וּמְבִיאִין וְקוֹרִין מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד הֶחָג. מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים מִן הַפֵּירוֹת שֶׁבָּהֶרִים מִן הַתְּמָרוֹת שֶׁבָּעֲמָקִים וּמִזֵּיתֵי שֶׁמֶן וּמֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אֵין מְבִיאִין בִּכּוּרִים מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן שֶׁאֵינָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֵּן לָקִישׁ. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי זְעִירָה בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. שִׁשָּׁה עָשָׂר מִיל חִיזּוֹר חִיזּוֹר לְצִיפּוֹרִין הֵן הֵן אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מָאן דְּמָקַדֵּד אִילֵּין שִׁגְרוֹנַייָה דְּבֵישָׁן מִינְהוֹן. מָאן דְּמָקַדֵּד הָדָא בְקִעַת גִּינֵּיסָר מִינְהוֹן. מִתִּיבִין לְרִבִּי יוֹנָה. וְהָא כְתִיב וְאוֹמַר אַעֲלֶה אֶתְכֶם מֵעֳנִי מִצְרַיִם אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ. אָמַר לוֹן אֲשֶׁר בָּהּ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ.

תַּנֵּי אֲשֶׁר נְתַתָּהּ לִי. לֹא שֶׁנְּטַלְתִּי לִי מֵעַצְמִי. מַה בֵּינַיְהוֹן. אָמַר רִבִּי אַבִּין חֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֵּינֵיהוֹן. מָאן דְּאָמַר אֲשֶׁר נְתַתִּי לִי וְלֹא שֶׁנְּטַלְתִּי מֵעַצְמִי חֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה לֹא נָטְלוּ מֵעַצְמָן. מָאן דְּאָמַר אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֲפִילּוּ כֵן אֵינָהּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ.

הלכה ט

משנה: הַקּוֹנֶה שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁלְּחֲבֵירוֹ מֵבִיא וְקוֹרֵא. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֲפִילּוּ שְׁנַיִם. קָנָה אִילָן וְקַרְקָעוֹ מֵבִיא וְקוֹרֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף בַּעֲלֵי אֲרִיסוּת וְחָכוֹרוֹת מְבִיאִין וְקוֹרִין.

הלכה: תַּנֵּי חָכוֹרֵי בָּתֵּי אָבוֹת אֵינָן מְבִיאִין. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר הֵן עַצְמָן מְבִיאִין וְקוֹרִין. רִבִּי זְעִירָה רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. בָּחָכוֹרֵי בָּתֵּי אָבוֹת הִיא מַתְנִיתָה. רִבִּי הִילָא רִבִּי יָסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּבַעֲלֵי אֲרִיסוּת וְחָכוֹרוֹת הִיא מַתְנִיתָה. הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר מָאן דְּאָמַר בְּבַעֲלֵי אֲרִיסוּת וְחָכוֹרוֹת הִיא מַתְנִיתָה. הָא בְאָרִיס וְחָכוֹר לֹא. בְּאָרִיס לְשָׁעָה וְחָכוֹר לְשָׁעָה. הָא

בְּאָרִיס לְעוֹלָם וְבָחָכוֹר לְעוֹלָם מֵבִיא. אָתָא רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילוּ בְּאָרִיס לְעוֹלָם וְבָחָכוֹר לְעוֹלָם אֵינוֹ מֵבִיא. לָמָּה. בְּבַעֲלֵי אֲרִיסִיוּת וְחָכוֹרוֹת הִיא מַתְנִיתָא.

פרק ב

הלכה א

משנה: הַתְּרוּמָה וְהַבִּיכּוּרִים חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה וְחוֹמֶשׁ וַאֲסוּרִין לַזָּרִים וְהֵן נִיכָּסֵי כֹהֵן וְעוֹלִין בְּאֶחָד וּמֵאָה וּטְעוּנִין רְחִיצַת יָדַיִם וְהֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ. הֲרֵי אֵילּוּ בַתְּרוּמָה וּבַבִּיכּוּרִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמַעֲשֵׂר.

הלכה: הַתְּרוּמָה וְהַבִּיכּוּרִין כול'. כְּתִיב וַאֲנִי הִנֵּה נָתַתִּי לְךָ אֶת מִשְׁמֶרֶת תְּרוּמוֹתָיי. שְׁתֵּי תְרוּמוֹת הַתְּרוּמָה וְהַבִּכּוּרִין. תְּרוּמָה דִכְתִיב וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלוּהוּ. הַבִּיכּוּרִים דִּכְתִיב וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה עוֹלוֹתֵיכֶם אֵילּוּ הַבִּיכּוּרִים דִּכְתִיב וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַטָּנָא מִיָּדֶךָ. אוֹ נֹאמַר בַּקָּדָשִׁים הַכָּתוּב מְדַבֵּר. כְּבָר כְּתִיב כְּרֵת בַּקָּדָשִׁים. וִיהֵא מִיתָה וְכָרֵת בַּקָּדָשִׁים. וְכִי יֵשׁ מֵת וְחוֹזֵר וּמֵת.

כְּהָדָא דְתַנֵּי הַמֵּת לַחֲמִשִּׁים שָׁנָה מֵת בְּהִיכָּרֵת. לַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם מִיתַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא. לְשִׁשִּׁים מִיתָה הָאֲמוּרָה בַתּוֹרָה. לְשִׁבְעִים מִיתָה שֶׁלְּחִיבָּה. לִשְׁמוֹנִים מִיתָה שֶׁלְּזִקְנָה. מִיכָּן וָהֵילְךְ חַיֵּי צַעַר.

מַה חֲמִית מֵימַר מֵת לַחֲמִשִּׁים מֵת בְּהִיכָּרֵת. כְּתִיב אַל תַּכְרִיתוּ אֶת שֵׁבֶט מִשְׁפְּחוֹת הַלֵּוִי וגו' וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ וְלֹא יָמוּתוּ. עֲשׂוּ לָהֶם דָּבָר שֶׁלְּתַקָּנָה שֶׁלֹּא יְזוּנוּ עֵינֵיהֶן מִבֵּית קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּכְתִיב וְלֹא יָבוֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקּוֹדֶשׁ וָמֵתוּ. וּכְתִיב וּמִבָּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבוֹדָה. רִבִּי אָבִין בְּרֵיהּ דְּרִבִּי תַּנְחוּם בַּר טְרִיפוֹן שָׁמַע לֵהּ מִן הָכָא. יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. צֵא מֵהֶן עֶשְׂרִים שָׁנָה שֶׁאֵין בֵּית דִּין שֶׁלְמַעֲלָן עוֹנְשִׁין וְכוֹרְתִין. נִמְצָאת אוֹמֵר הַמֵּת לַחֲמִשִּׁים מֵת בְּהִיכָּרֵת.

לַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם מִיתַת שְׁאוּל הַנָּבִיא. רִבִּי אַבָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי פַּפַּי. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִיכְנִין בְּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר וּדְבַר שְׁפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר. חַנָּה עַל יְדֵי שֶׁרִיבְתָה בִּתְפִילָּתָהּ קִיצְּרָה בְיָמָיו שֶׁלִּשְׁמוּאֵל. שֶׁאָמְרָה וְיָשַׁב שָׁם עַד עוֹלָם. וַהֲלֹא אֵין עוֹלְמוֹ שֶׁלְּלֵוִי אֶלָּא חֲמִשִּׁים שָׁנָה. דִּכְתִיב וּמִבֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְּבָא הָעֲבוֹדָה. וְהָיָה דְלוֹן חֲמִשִּׁין וְתַרְתֵּיי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן וּשְׁתַּיִם שֶׁגִּמְלַתּוּ.

לְשִׁשִּׁים מִיתָה הָאֲמוּרָה בַתּוֹרָה. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. כְּתִיב אִם יִרְאֶה אִישׁ בָּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה וגו'. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁיָּצָא מִמִּצְרַיִם בֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעוֹד

עָשָׂה בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וָמֵת. נִמְצֵאת אוֹמֵר הַמֵּת לְשִׁשִּׁים שָׁנָה מִיתָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה. וּכְתִיב תָּבוֹא בְכָלַח אֶלֵי קֶבֶר.

לְשִׁבְעִים מִיתָה שֶׁלְחִיבָּה. יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה. לִשְׁמוֹנִים מִיתָה שֶׁלְזִקְנָה. שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה. וְכֵן בַּרְזִילַיי אוֹמֵר לְדָוִד בֶּן שְׁמוֹנִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם הֲאֵדַע בֵּין טוֹב לְרָע.

אֲפַר חֲמִשִּׁים וְעָשָׂה דָבָר שֶׁהוּא בְהִיכָּרֵת אֲבָל רַב חָדֵי. אֲפַר שִׁיתִּין וְעָשָׂה דָבָר שֶׁהוּא בָעֲוֹן מִיתָה אֲבָל חָדֵי. תַּנֵּי רִבִּי חֲנִינָה בֶּן אַנְטִיגְנָס אוֹמֵר זָקֵן שֶׁאָכַל אֶת הַחֵלֶב. וְכִי מִי מוֹדִיעֵינוּ שֶׁהוּא בְהִיכָּרֵת. כְּהָדָא דְתַנֵּי אוֹ שֶׁחִילֵּל אֶת הַשַּׁבָּת מֵת בְּהִיכָּרֵת. אֶלָּא כֵּינִי. הַמֵּת לְיוֹם אֶחָד מִיתָה שֶׁלְזַעַם. לִשְׁנַיִם מִיתָה שֶׁלְבֶהָלָה. לִשְׁלֹשָׁה מֵת בַּמַּגֵּפָה. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל. מֵת בְּאֶחָד בִּשְׁנַיִם בִּשְׁלֹשָׁה בְּהִיכָּרֵת. לְאַרְבָּעָה לַחֲמִשָּׁה מִיתָה הֲדוּפָה. לְשִׁשָּׁה מִיתַת דֶּרֶךְ הָאָרֶץ. לְשִׁבְעָה מִיתָה שֶׁלְחִיבָּה. מִיכָּן וְאֵילַךְ מֵת בִּייסוּרִין.

מַה חֲמִית מֵימַר מֵת לִשְׁלֹשָׁה יָמִים מֵת בְּמַגֵּפָה. חִילְפַּיי בַּר בְּרִיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ אָמַר שָׁמְעִית קָלֵיהּ דְּרִבִּי דָרֹשׁ וַיְהִי כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים וַיִּגֹּף יי אֶת נָבָל וַיָּמֹת. תָּלָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוֹ שֶׁלִּשְׁמוּאֵל שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב אֶבְלוֹ עִם הַצַּדִּיק וְעָשָׂה עוֹד שִׁלְשָׁה יָמִים וּמֵת בְּמַגֵּפָה. רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן לַעֲשֶׂרֶת יָמִים אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא כַּעֲשֶׂרֶת הַיָּמִים. תָּלָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲשָׂרָה יָמִים כַּעֲשֶׂרֶת יָמִים שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה תְשׁוּבָה וְלֹא עָשָׂה.

כַּהֲנָא שָׁאַל לְרִבִּי זְעִירָא. זַר שֶׁאָכַל תְּרוּמָה. אָמַר לֵיהּ בָּעֲוֹן מִיתָה. מִן דְּצָלִי אָמַר לֵיהּ אֲנִי יי הַפֹּסֵיק הָעִנְיָין. רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן זַר שֶׁאָכַל תְּרוּמָה בָּעֲוֹן מִיתָה. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. אוֹכְלֵי תְרוּמָה בְּזָדוֹן. טָהוֹר שֶׁאָכַל טָהוֹר. וְטָמֵא שֶׁאָכַל טָמֵא. וְטָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא. וְטָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר. בָּעֲוֹן מִיתָה. אוֹכְלֵי תְרוּמָה בַּכַּהֲנִים. טָהוֹר שֶׁאָכַל טָהוֹר כְּמִצְוָותוֹ. טָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא בַּעֲשֵׂה. טָמֵא שֶׁאָכַל טָהוֹר וְטָמֵא שֶׁאָכַל טָמֵא בְּלֹא תַעֲשֶׂה. מַה חֲמִית מֵימַר טָהוֹר שֶׁאָכַל טָמֵא בַּעֲשֵׂה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקֳּדָשִׁים. מִן הַטְּהוֹרִין וְלֹא מִן הַטְּמֵאִין. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא.

אָמַר רִבִּי אֲבִינָא. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר כָּל אֲשֶׁר לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת תֹּאכְלוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִין וְכָל אֲשֶׁר אֵין לוֹ סְנַפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׂת לֹא תֹאכְלוּ. לִיתֵּן עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה עַל הַטְּמֵאִים. בְּגִין דִּכְתִיב. הָא אִילּוּ לֹא הָוָה כְתִיב עֲשֵׂה הוּא. הָוֵי כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהוּא בָא מִכֹּחַ עֲשֵׂה עֲשֵׂה הוּא.

רִבִּי יָסָא שְׁמַע לָהּ מִן הָכָא הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יַחְדָּו יֹאכֵלֻנּוּ. כְּאן הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר אוֹכְלִין בְּקֵעָרָה אַחַת. בִּתְרוּמָה אֵין הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר אוֹכְלִין בְּקֵעָרָה אַחַת. בְּקָדָשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בַּר מַרְיָא אֵין בְּגִין קָדָשִׁים כְּבָר כְּתִיב וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַב. הַתְרוּמָה וְהַבִּיכּוּרִים חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִיתָה. פָּתַר לָהּ בַּכֹּהֲנִים. וְהָא תַנִּינָן חוֹמֶשׁ. וְכִי יֵשׁ חוֹמֶשׁ בַּכֹּהֲנִים. פָּתַר לָהּ. לִצְדָדִין הִיא מַתְנִיתָא. רֵישָׁא בַכֹּהֲנִים וְסֵיפָא בְיִשְׂרְאֵל. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. וְאָסוּרִין לְזָרִים. פָּתַר לָהּ פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר.
וְהֵן נִיכְסֵי כֹהֵן. רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְךְ נְתַתִּיו לְמָשְׁחָה. לְמָשְׁחָה לִגְדוּלָה. לְמָשְׁחָה לִיסִיכָה. לְמָשְׁחָה לְהַדְלָקָה. הָיִיתִי אוֹמֵר בֵּין טְמֵאִים בֵּין טְהוֹרִים. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא בְעַרְתִּי מִמֶּנּוּ. מַבְעִיר אַתְּ הַתְרוּמָה בְטוּמְאָה. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי לְעָזָר. מְנַיִין לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי עַצְמוֹ שֶׁנִּיטְמָא שֶׁאֵין מַדְלִיקִין בּוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא. רָאוּי לְפִדּוּתוֹ וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. לֹא אַתְיָא דְלֹא אוֹ בְלָקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁנִּיטְמָא. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אוֹף בְּבִיכּוּרִין שֶׁנִּיטְמְאוּ דִּבְרֵי הַכֹּל.
הֲרֵי אֵילּוּ בַתְּרוּמָה [וּבַבִּיכּוּרִין] מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמַעֲשֵׂר. תַּמָּן תַּנִּינָן נוֹטְלִין לְיָדַיִם לְחוּלִּין וּלְמַעֲשֵׂר. וְלִתְרוּמָה וּלְקוֹדֶשׁ מַטְבִּילִין. תַּמָּן אַתְּ אָמַר. אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה וְהָכָא אַתְּ אָמַר הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. הֵן דְּתֵימַר הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רַבָּנִין. הֵן דְּתֵימַר אֵין הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה. רִבִּי מֵאִיר. תַּמָּן תַּנִּינָן כָּל הַטָּעוּן בִּיאַת מַיִם מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים מְטַמֵּא אֶת הַקּוֹדֶשׁ וּפוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה וּמוּתָּר בְּחוּלִּין וּבְמַעֲשֵׂר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בְּמַעֲשֵׂר. וְלֹא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָה. מַהוּ וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בְּמַעֲשֵׂר. נִפְסַל גּוּפוֹ מִלּוֹכַל בְּמַעֲשֵׂר. מַיי כְדוֹן. הֵן דְּתֵימַר הַמַּעֲשֵׂר טָעוּן רְחִיצָה לִיגַּע. לֹא הוּא רוֹצֶה לוֹכַל הוּא רוֹצֶה לִיגַּע. אֶלָּא מִשֶּׁם נְטִילַת סֶרֶךְ. וְהַתַּנִּינָן תְּרוּמָה. וְכִי יֵשׁ תְּרוּמָה מִשֶּׁם נְטִילַת סֶרֶךְ. אֶלָּא בְּחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ. וְחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ לֹא כְחוּלִּין הֵן. תִּיפְתָּר אִי כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אִי כְרִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. אִי כְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר הַיָּדַיִם תְּחִילָּה לְחוּלִּין וּשְׁנִיּוֹת לִתְרוּמָה. אִי כְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק דְּתַנִּינָן תָּמָן וְחוּלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל גַּב הַקּוֹדֶשׁ הֲרֵי אֵילּוּ כְחוּלִּין. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק אוֹמֵר הֲרֵי אֵילּוּ כִתְרוּמָה לְטַמֵּא שְׁנַיִם וְלִפְסוֹל אֶחָד.

הלכה ב

משנה: יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂר וּבְבִיכּוּרִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְרוּמָה. שֶׁהַמַּעֲשֵׂר וְהַבִּיכּוּרִים טְעוּנִין הֲבָאַת מָקוֹם וּטְעוּנִין וִידּוּי וַאֲסוּרִין לָאוֹנֵן. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וְחַיָּבִין בַּבִּיעוּר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר. וְאוֹסְרִין כָּל שֶׁהֵן מִלּוֹכַל בִּירוּשָׁלַם אַף לְזָרִים וְאַף לִבְהֵמָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. הֲרֵי אֵילּוּ בְּמַעֲשֵׂר וּבְבִכּוּרִים מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּתְרוּמָה.

הלכה: טְעוּנִין הֲבָאַת מָקוֹם. דִּכְתִיב וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה עוֹלוֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת יֶדְכֶם. תְּרוּמַת יֶדְכֶם אֵילּוּ הַבִּיכּוּרִים. דִּכְתִיב וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ.

עַד כְּדוֹן מַעֲשֵׂר. בִּיכּוּרִים מְנַיִין. כַּיי דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר חָמָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. הַקּוֹדֶשׁ הַקּוֹדֶשׁ הָעֶלְיוֹן מַשְׁמַע.

וּטְעוּנִין וִידּוּי. דִּכְתִיב וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יי אֱלֹהֶיךָ. עַד כְּדוֹן מַעֲשֵׂר. בִּיכּוּרִין מְנַיִין. כַּיי דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. הַקּוֹדֶשׁ הָעֶלְיוֹן בְּמַשְׁמַע.

וַאֲסוּרִין לָאוֹנֵן. דִּכְתִיב לֹא אָכַלְתִּי בְאוֹנִי מִמֶּנּוּ. עַד כְּדוֹן מַעֲשֵׂר. בִּיכּוּרִין מְנַיִין. כַּיי דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. הַקּוֹדֶשׁ הַקּוֹדֶשׁ הָעֶלְיוֹן בְּמַשְׁמַע.

תַּנִּינָן כָּל אֵילֵּין מִילַּיָא וְרִבִּי שִׁמְעוֹן פַּלִּיג. גַּבֵּי וִידּוּי לֵית רִבִּי שִׁמְעוֹן פַּלִּיג. וִידּוּי זוֹ קְרִיָיה. וְלֵית רִבִּי שִׁמְעוֹן פַּלִּיג דִּכְתִיב וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ.

כֵּינִי מַתְנִיתָא וְאוֹסְרִין כָּל שֶׁהֵן מִלּוֹכַל בִּירוּשָׁלֵם. רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וְגִידוּלֵיהֶן אֲסוּרִין מִלּוֹכַל בִּירוּשָׁלֵם וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וְאַף לְזָרִים וְאַף לִבְהֵמָה רִבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. וְאוּף רַבָּנִין מוֹדוֹי לֵיהּ. מִן דּוּ מָתִיב לוֹן. אֵין אַתֶּם מוֹדִין בָּהֶן מוּתָּרִין לְזָרִים שֶׁהֵן מוּתָּרִין לַאֲכִילַת בְּהֵמָה. וְיֵשׁ מְחִצָּה לַאֲכִילַת זָרִים וְיֵשׁ מְחִצָּה לַאֲכִילַת בְּהֵמָה. כְּשֵׁם שֶׁאֵין מְחִצָּה לְזָרִים כְּךְ אֵין מְחִצָּה לַאֲכִילַת בְּהֵמָה. רַבָּנִין אָמְרִין יְרוּשָׁלֵם עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין. כְּמַה דְתֵימַר דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין אֹסֶר כָּל שֶׁהוּא. וְדִכְוָותֵיהּ יְרוּשָׁלֵם אוֹסֶר כָּל שֶׁהוּא.

מַה פְלִיגִין רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנִין. בְּגִידּוּלִין. אֲבָל בְּעֵירוּבִין אוּף רִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶיי. מַה בֵּין עֵירוּבִין מַה בֵּין גִּידּוּלִין. עֵירוּבִין בְּעֵיינָן הֲן. גִּידּוּלִין כְּבָר בָּטְלוּ. כְּמַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶי לְרַבָּנִין בְּעֵירוּבֵי מַעֲשֵׂר. אֲבָל בְּעֵירוּבֵי בִיכּוּרִין כְּגִידּוּלִין הֵן. וְכֵן הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אֵין הַבִּיכּוּרִין אוֹסְרִין אֶת עֵירוּבֵיהֶן וְגִידּוּלֵיהֶן מִלּוֹכַל בִּירוּשָׁלֵם. מַה בֵּין מַעֲשֵׂר מַה בֵּין בִּיכּוּרִין. מַעֲשֵׂר אֵין לוֹ עֲלֵיָיה. בִּכּוּרִים יֵשׁ לָהֶן עֲלֵיָיה. הֲוֵי מַה דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶי לְרַבָּנִין בַּדָּבָר שֶׁאֵין לוֹ עֲלֵיָיה. מוֹדֶי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּאוֹתָהּ הַסְּאָה שֶׁהֶעֱלָה מִתּוֹךְ סְאָה שֶׁהוּא טְעוּנָה מְחִיצָה וּטְעוּנָה הֲנָיָיה. וְרַבָּנִין אָמְרִין כּוּלְהֶן טְעוּנוֹת מְחִיצָה וּטְעוּנוֹת הֲנָיָיה.

רִבִּי יוֹחָנָן אָזַל לְחַד אָתָר אָמַר אֲנָא בֶּן עַזַּיי דְּהָכָא. אָתָא חַד סָב שָׁאַל לֵיהּ. אָמַר גִּידּוּלֵי תְרוּמָה תְּרוּמָה וְגִידּוּלֵי גִידּוּלִין חוּלִין. אֲבָל טֵבֶל וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן וּפְסִיחֵי שְׁבִיעִית וּתְרוּמַת חוּץ לָאָרֶץ הַמְדוּמָּע וְהַבִּיכּוּרִין גִּידּוּלֵיהֶן חוּלִין. תַּמָּן אַתְּ אָמַר גִּידּוּלֵיהֶן מוּתָּרִין. וְהָכָא אַתְּ אָמַר גִּידּוּלֵיהֶן אֲסוּרִין. אָמַר לֵיהּ. הֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן מוּתָּרִין בְּדָבָר שֶׁזַּרְעוֹ כְּלֶה. וְהֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן אֲסוּרִין בְּדָבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כְּלֶה. אָמַר לֵיהּ וְהָתַנִּינָן אֵי זֶהוּ דָּבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כְּלֶה. כְּגוֹן הַלּוּף וְהַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים. וְהַלּוּף וְהַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים חַיָּיבִין

בְּבִיכּוּרִים. אָמַר אָזַל בֶּן עַזַּאי דְּהָכָא אַתְּ אָמַר. שָׁאַל לְרִבִּי יַנַּאי. אָמַר לֵיהּ לְמַעֲשֵׂר הוּשְׁבָה דָּבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָּלָה.

מִחְלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לְקָרְנָהּ שֶׁלְּנְבֵילָה הוּשְׁבָה. אָמַר לֵיהּ לֹא כֵן אֵילְפָן רִבִּי. רָאִיתִי כִּגְרִיס שְׁנַיִם. וְאָמַר אוּף הָכָא וְגִידּוּלֵיהֶן. וְעוֹד מִן הָדָא. לֹא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשַׂר דְּגָנְךָ. בְּאֵי זֶה מַעֲשֵׂר אֲמָרוֹ. בְּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי הַטָּהוֹר שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלֵם וְיָצָא. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנֵּי לָהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂר שֶׁהַמַּעֲשֵׂר אוֹסֵר דָּמָיו וְעֵירוּבָיו וְקִנְקָנָיו וְסַפֵּק עֵירוּבוֹ כָּל שֶׁהוּא וְאֵין מַדְלִיקִין בּוֹ. וְאָמַר אוּף בְּגִידּוּלִין כֵּן. אָמַר רִבִּי הִילָא הֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן אֲסוּרִין רַבָּנִין. וְהֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן מוּתָּרִין רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ. וְהָתַנִּינָן גִּידּוּלֵי הֶקְדֵּשׁ וּמַעֲשֵׂר שֵׁינִי חוּלִּין וּפוֹדֶה אוֹתָן בִּזְמַן זַרְעוֹ. לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא פוֹדֶה אוֹתָן. לֹא מִפְּנֵי קְדוּשָּׁה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן. אוּף הָכָא יִטְעֲנוּ מְחִיצָה מִפְּנֵי קְדוּשָּׁה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. הֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן אֲסוּרִין אִיסּוּר מְחִיצָה. וְהֵן דְּתֵימַר גִּידּוּלֵיהֶן מוּתָּרִין הֵיתֵר זָרוּת. הֲרֵי אֵילּוּ בְּמַעֲשֵׂר וּבְבִיכּוּרִין מַה שֶׁאֵין כֵּן בִּתְרוּמָה.

תַּמָּן תַּנִּינָן וְגַם נְתָתְיו זוֹ תְרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. תַּמָּן אַתְּ אָמַר תְּרוּמָה טְעוּנָה וִידּוּי. וְהָכָא אַתְּ אָמַר תְּרוּמָה אֵין טְעוּנָה וִידּוּי. אָמַר רִבִּי הִילָא תַּנֵּיי תַּמָּן הַתְּרוּמָה וְהַבִּכּוּרִים. אֶחָד הַנּוֹתְנָן וְאֶחָד הַנּוֹטְלָן טְעוּנִין וִידּוּי. אָמַר רִבִּי זְעִירָה רַבָּנִין דְּתַמָּן סָבְרִין וְרַבָּנִין דְּהָכָא אָמְרִין מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲשֵׂר בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִתְוַדֶּה. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּרוּמָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֵינוֹ מִתְוַדֶּה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יֵשׁ לָהֶן עֵרֶי מִקְלָט. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר שֶׁלּוֹ הֵן. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בִּתְרוּמָה. אָמַר רִבִּי הִילָא שְׁמָעְנָן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲשֵׂר בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִתְוַדֶּה. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בִּיכּוּרִין בִּיכּוּרִין בִּפְנֵי עַצְמָן מִתְוַדֶּה. שְׁמָעְנָן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּרוּמָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ מִתְוַדֶּה.

הלכה ג

משנה: יֵשׁ בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּבִיכּוּרִים. שֶׁהַתְּרוּמָה וְהַמַּעֲשֵׂר אוֹסְרִין אֶת הַגּוֹרֶן וְיֵשׁ לָהֶן שִׁיעוּר וְנוֹהֲגִין בְּכָל הַפֵּירוֹת בִּפְנֵי הַבַּיִת וּשְׁלֹא בִפְנֵי הַבַּיִת וּבָאָרִיסִין וּבֶחָכוֹרוֹת וּבַסִּיקָרִיקוֹן וּבַגּוֹזָלָן. הֲרֵי אֵילּוּ בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר מַה שֶׁאֵין כֵּן בְּבִיכּוּרִין. יֵשׁ בְּבִיכּוּרִין מַה שֶׁאֵין בִּתְרוּמָה וּבְמַעֲשֵׂר. שֶׁהַבִּיכּוּרִים נִקְנִין בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע עוֹשֶׂה אָדָם כָּל שֶׁדֵּהוּ בִּיכּוּרִים וְחַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָם וּטְעוּנִין קָרְבָּן וְשִׁיר וּתְנוּפָה וְלִינָה. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שָׁוָה לַבִּיכּוּרִים בִּשְׁתֵּי דְּרָכִים וְלַתְּרוּמָה בִּשְׁתֵּי דְּרָכִים. נִיטֶּלֶת מִן הַטְּהוֹרָה עַל הַטְּמֵאָה וְשֶׁלֹּא מִן הַמּוּקָף בְּבִיכּוּרִים. וְאוֹסֵר אֶת הַגּוֹרֶן וְיֵשׁ לָהּ שִׁיעוּר כִּתְרוּמָה.

הלכה: נִיחָא הַתְּרוּמָה אוֹסֶרֶת אֶת הַגּוֹרֶן. תִּיפְתַּר שֶׁהִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִים. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִים פְּטוּר מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה.
נִיקְנִין בְּמַחוּבָּר לַקַּרְקַע דִּכְתִּיב בִּכּוּרֵי כָּל אֲשֶׁר בְּאַרְצָם.
עוֹשֶׂה אָדָם אֶת כָּל שָׂדֵהוּ בִּכּוּרִים. דִּכְתִּיב וְרֵאשִׁית כָּל בִּכּוּרֵי כֹל.
וְחַיָּיבִין בְּאַחֲרָיוּתָן דִּכְתִּיב רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ.
וּטְעוּנִין קְרִבָּן. נֶאֱמַר כָּאן שִׂמְחָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן שִׂמְחָה. מַה שִׂמְחָה שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן שְׁלָמִים אַף כָּאן שְׁלָמִים.
וְשִׁיר. נֶאֱמַר כָּאן שִׁיר וְנֶאֱמַר לְהַלָּן וְהִנְּךָ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים.
וּתְנוּפָה. דִּכְתִּיב וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָא מִיָּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ. לְרַבּוֹת הַבִּיכּוּרִין שֶׁיִּטְעָנוּ תְּנוּפָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב.
וְלִינָה. דִּכְתִּיב וּפָנִיתָ בַבֹּקֶר וְהָלַכְתָּ לְאׇהָלֶיךָ. הָא כָּל הַפּוֹנוֹת שֶׁאַתָּה פוֹנֶה לֹא יְהוּ אֶלָּא בַבֹּקֶר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁאֵין עִמָּהֶן קָרְבָּן. אֲבָל יֵשׁ עִמָּהֶן קָרְבָּן בְּלֹא כָךְ טָעוּן לִינָה מַחְמַת הַקָּרְבָּן.
רִבִּי יוֹנָה אָמַר רִבִּי מַיְישָׁא וְחַד מִן רַבָּנִין. חַד מִינְהוֹן אָמַר זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהַפֵּירוֹת הַטְּמֵאִין חַיָּיבִין בְּבִיכּוּרִים. וְחָרָנָה אָמַר מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁהִקְדִּימוֹ בַּשִּׁיבֳּלִין פְּטוּר מִתְּרוּמָה גְּדוֹלָה.

הלכה ד

משנה: אֶתְרוֹג שָׁוֶה לְאִילָן בִּשְׁלֹשָׁה דְרָכִים וְלַיָּרָק בְּדֶרֶךְ אֶחָד. שָׁוֶה לְאִילָן בָּעֲרְלָה וּבְרָבָעִי וּבַשְּׁבִיעִית. וְלַיָּרָק שֶׁבִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ אִישׁוּרוֹ דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר שָׁוֶה לְאִילָן בְּכָל דָּבָר.

הלכה: אִם לְאִילָן לָמָּה לַיָּרָק. אִם לַיָּרָק לָמָּה לְאִילָן. תַּמָּן אָמְרִין נִכְנַס מִשִּׁשִּׁית לַשְּׁבִיעִית הֲרֵי הוּא לַבָּעָלִין כְּאִילָן וּפְטוּר מִמַּעְשְׂרוֹת כְּיָרָק. אָמַר לוֹן רַב הַמְנוּנָא. אָמְרִין דְּבַתְרֵהּ. נִכְנַס מִשְּׁבִיעִית לַשְּׁמִינִית הֲרֵי הֶבְקֵר כְּאִילָן. וְחַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת כְּיָרָק. וְהֶבְקֵר חַיָּיב בְּמַעְשְׂרוֹת.
אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בִּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ אַתְּ מְהַלֵּךְ בּוֹ כְּיָרָק. וּבַשְּׁבִיעִית אַתְּ מְהַלֵּךְ בּוֹ כְּאִילָן. הֵיךְ עֲבִידָא. מֵחֲמִישִׁית לְשִׁשִּׁית שִׁשִּׁית. מִשִּׁשִּׁית לַשְּׁבִיעִית שִׁשִּׁית. נִכְנַס מֵחֲמִישִׁית לַשִּׁשִּׁית לַשְּׁבִיעִית. לְקָטָן בַּשְּׁבִיעִית שִׁשִּׁית. לְקָטָן מֵשִּׁשִּׁית חֲמִישִׁית. נִכְנַס מִשִּׁשִּׁית לַשְּׁבִיעִית לַשְּׁמִינִית. לְקָטוֹ בַּשְּׁמִינִית שְׁמִינִית. רַבּוֹתֵינוּ חָזְרוּ וְנִמְנוּ אֶתְרוֹג בִּשְׁעַת לְקִיטָתוֹ עִיישׁוּרוֹ לְמַעְשְׂרוֹת וְלַשְּׁבִיעִית.
רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ בְּט"ו בִּשְׁבָט. רִבִּי יוֹחָנָן שָׁאַל לְרִבִּי יוֹנָתָן. כְּסִדְרָן שֶׁלִּשְׁנִים אוֹ כְסִדְרָן שֶׁלִּתְקוּפוֹת. אָמַר לֵיהּ כְּסִדְרָן שֶׁלִּשְׁנִים וַאֲפִילוּ שָׁנָה מְעוּבֶּרֶת.

מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי עֲקִיבָה שֶׁלִּקֵּט אֶתְרוֹג וְנָהַג עָלָיו חוּמְרֵי בֵית שַׁמַּי וְחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל. לָמָּה לִי [אֶתְרוֹג] אֲפִילוּ שְׁאָר כָּל הָאִילָן. תַּנֵּי כְּחוּמְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְחוּמְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי לִיעֶזֶר לֹא מִן בֵּית הִלֵּל אִינּוּן הֲווֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר בְּשֶׁחָנַט קוֹדֶם לְט"ו בִּשְׁבָט שֶׁלַּשְׁנִיָּה וְנִכְנְסָה שְׁלִישִׁית. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל עִישּׂוּרוֹ עָנִי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לִיעֶזֶר עִישּׂוּרוֹ שֵׁינִי. מַה עָשָׂה לוֹ. קָרָא שֵׁם לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁבּוֹ וּפְדָיָיו וְנוֹתְנוֹ לֶעָנִי.

הלכה ה

משנה: דַּם מְהַלְּכֵי שְׁתַּיִם שָׁוֶה לְדַם בְּהֵמָה לְהַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים. וְדַם הַשֶּׁרֶץ אֵין חַיָּיבִין עָלָיו.

הלכה: רִבִּי בָּא רַב הוּנָא בְשֵׁם רַב. אִם הִתְרוּ בוֹ לוֹקֶה. וְהָתַנִּינָן דַּם הַשֶּׁרֶץ אֵין חַיָּיבִין עָלָיו. אָמַר רִבִּי בָּא אֵין חַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. וְהָתַנֵּי דַּם מְהַלְּכֵי שְׁתַּיִם שֶׁאֵין בּוֹ טוּמְאָה קַלָּה. דַּם הַשֶּׁרֶץ שֶׁאֵין בּוֹ טוּמְאָה חֲמוּרָה. אָמַר רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁהִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם דָּם. אֲבָל אִם הִתְרוּ בוֹ מִשּׁוּם שֶׁקֶץ לוֹקֶה.

הלכה ו

משנה: כּוֹי יֵשׁ בּוֹ דָּרְכִים שָׁוֶה לַחַיָּה וְיֵשׁ בּוֹ דָּרְכִים שָׁוֶה לַבְּהֵמָה וְיֵשׁ בּוֹ דָּרְכִים שָׁוֶה לַבְּהֵמָה וְלַחַיָּה וְיֵשׁ בּוֹ דָּרְכִים שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה לֹא לַבְּהֵמָה וְלֹא לַחַיָּה. כֵּיצַד שָׁוֶה לַחַיָּה. דָּמוֹ טָעוּן כִּיסּוּי כְּדַם חַיָּה וְאֵין שׁוֹחֲטִים אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאִם שְׁחָטוֹ אֵין מְכַסִּין אֶת דָּמוֹ. וְחֶלְבּוֹ מִטַּמֵּא בְּטוּמְאַת נְבֵילָה כַּחַיָּה. וְטוּמְאָתוֹ בְּסָפֵק וְאֵין פּוֹדִין בּוֹ פֶּטֶר חֲמוֹר. כֵּיצַד שָׁוֶה לַבְּהֵמָה. חֶלְבּוֹ אָסוּר כְּחֶלֶב בְּהֵמָה וְאֵין חַיָּיבִין עָלָיו כָּרֵת. וְאֵינוֹ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר לֶאֱכוֹל בִּירוּשָׁלַם וְחַייָב בִּזְרוֹעַ וּבִלְחָיַיִם וּבְקֵיבָה. רִבִּי לְעָזָר פּוֹטֵר שֶׁהַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה. כֵּיצַד אֵינוֹ שָׁוֶה לַחַיָּה וְלַבְּהֵמָה. אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם עִם הַחַיָּה וְעִם הַבְּהֵמָה. הַכּוֹתֵב חַייָתוֹ וּבְהֵמָתוֹ לִבְנוֹ לֹא כָתַב לוֹ אֶת הַכּוֹי. אִם אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר שֶׁזֶּה חַיָּה אוֹ בְּהֵמָה הֲרֵי הוּא נָזִיר. וּשְׁאָר כָּל הַדְּרָכָיו שָׁוִים לַחַיָּה וְלַבְּהֵמָה וְטָעוּן שְׁחִיטָה כָּזֶה וְכָזֶה. וּמְטַמֵּא מִשּׁוּם נְבֵלָה וּמִשּׁוּם אֵבֶר מִן הַחַי כָּזֶה וְכָזֶה.

הלכה: אִי זֶהוּ כּוֹי. אָמַר רִבִּי לְעָזָר עַז שֶׁעָלָה עַל גַּבֵּי צְבִי וּצְבִי שֶׁעָלָה עַל גַּבֵּי עִיזָּה. וְרַבָּנִין אָמְרִין מִין הוּא עִיקָּרוֹ וְלֹא יָכְלוּ חֲכָמִים לַעֲמוֹד עָלָיו.

פָּדוּי בְּכוֹי חוֹזֵר וּפוֹדֶה בְּשֶׂה. לְפִיכָךְ אִם מֵת אֶחָד מֵהֶן הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה.

מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרִבִּי לְעָזָר. דְּתַנֵּי רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר כּוֹי (אַיִן) חַיָּיבִין עַל חֶלְבּוֹ אָשָׁם תָּלוּי. מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרַב. דְּרַב [וְאָמַר] כָּל שֶׁאֵיפְשַׁר לַעֲמוֹד עַל וַודָּאוֹ לֹא יְהוּ חַיָּיבִין עַל סְפֵיקוֹ אָשָׁם תָּלוּי. פָּתַר לָהּ חֲלוּקִין עַל דִּבְרֵי רִבִּי לְעָזָר.

וַאֲפִילוּ בַּשָּׁעָה שֶׁהָיוּ לוֹקְחִין בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה אֵינוֹ נִלְקָח מַעֲשֵׂר לֵיאָכֵל בִּירוּשָׁלֵם.
וְחַיָּיב בְּזָרוֹעַ וּבִלְחָיַיִם וּבַקֵּיבָה. רִבִּי לָעְזָר פּוֹטֵר. רִבִּי לָעְזָר דּוּ אָמַר עַכְשָׁיו הוּא נִסְתַּפֵּק לוֹ דּוּ אָמַר פָּטוּר. וְרַבָּנִין דִּינוּן מָרִין מִן הוּא עִיקָּרוֹ. אִינּוּן אָמְרִין חַיָּיב.
מַתְנִיתָא דְּלָא כְרִבִּי. דְּתַנֵּי הִקְדִּישׁ חַיָּיתוֹ וּבְהֵמָתוֹ לֹא הִקְדִּישׁ אֶת הַכּוֹי. רִבִּי אוֹמֵר הִקְדִּישׁ אֶת הַכּוֹי.
אָמַר הֲרֵינִי נָזִיר שֶׁזֶּה חַיָּה. נָזִיר. שֶׁזֶּה בְּהֵמָה. נָזִיר. שֶׁאֵין זֶה חַיָּה. נָזִיר. שֶׁאֵין זֶה בְּהֵמָה. נָזִיר. שֶׁזֶּה חַיָּה וּבְהֵמָה. נָזִיר. שֶׁאֵין זֶה לֹא חַיָּה וְלֹא בְהֵמָה. נָזִיר.
רִבִּי חַגַּיי בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. לָמָּה לֹא תַנִּינָן הָרוֹבַע וְהַנִּרְבָּע מְמֵינוּ חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ תַּנָּיתַהּ בְּסוֹפָהּ וּשְׁאָר כָּל דְּרָכָיו שָׁוִין לַחַיָּה וְלַבְּהֵמָה.

פרק ג

הלכה א

משנה: כֵּיצַד מַפְרִישִׁין אֶת הַבִּיכּוּרִין. יוֹרֵד אָדָם לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ וְרוֹאֶה תְּאֵינָה שֶׁבִּיכֵּירָה אֶשְׁכּוֹל שֶׁבִּיכֵּר רִימּוֹן שֶׁבִּיכֵּר קוֹשְׁרָן בְּגֶמִי וְאוֹמֵר הֲרֵי אֵלּוּ בִּיכּוּרִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה כֵּן חוֹזֵר וְקוֹרֵא אוֹתָם בִּיכּוּרִין מֵאַחַר שֶׁיִּתְלְשׁוּ מִן הַקַּרְקַע.

הלכה: כֵּיצַד מַפְרִישִׁין אֶת הַבִּיכּוּרִין כול'. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן לֹא קָרָא שֵׁם בְּתָלוּשׁ לֹא קִידְּשׁוּ אֵינָן מְדַמְּעִין אֵין חַיָּיב עֲלֵיהֶן חוֹמֶשׁ וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶן חוּץ לַחוֹמָה. מַה טַּעֲמָא דְּרַבָּנִין. וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרִי הָאֲדָמָה. בְּשָׁעַת הֲבָאָה פֶּרִי אַף בְּשָׁעַת הַפְרָשָׁה. אֲפִילוּ בוֹסֵר אֲפִילוּ פַגִּים. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מַה בְּשָׁעַת הֲבָאָה פֶּרִי אַף בְּשָׁעַת הַפְרָשָׁה פֶּרִי.
רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי. בִּיכּוּרֵי יִיחוּר מַהוּ שֶׁיִּתֵּירוּ חֲנָטוֹ.
תַּנֵּי הַבִּיכּוּרִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. רֵאשִׁית הַגֵּז אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. תְּרוּמָה טְמֵיאָה אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל הַבִּיכּוּרִים אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. פֵּיאָה אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. רֵאשִׁית הַגֵּז אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. תְּרוּמָה טְמֵיאָה אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. תְּרוּמָה שֶׁאֵין הַכֹּהֲנִים מַקְפִּידִין עָלֶיהָ אֶחָד מִשִּׁשִּׁים. מַה אִית לָךְ. כְּגוֹן תְּרוּמַת הַכְּלִיסִין וְהֶחָרוּבִין וּשְׁעוֹרִין שֶׁבְּאָדוֹם.

הלכה ב

משנה: כֵּיצַד מַעֲלִין אֶת הַבִּיכּוּרִים. כָּל הָעֲיָרוֹת שֶׁבַּמַּעֲמָד מִתְכַּנְּסוֹת לְעִירוֹ שֶׁלַּמַּעֲמָד וְלָנִין בִּרְחוֹבָהּ שֶׁלָּעִיר וְלֹא הָיוּ נִכְנָסִין לַבָּתִּים וְלַמַּשְׁכִּים הָיָה הַמְמוּנֶּה אוֹמֵר לָהֶם קוּמוּ וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֶל בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ.

הלכה: כְּגוֹן יְהוֹיָרִיב וּמַכִּירָיו.

וְיָלִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. תַּנָּא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל מִפְּנֵי אוֹהֶל טוּמְאָה.
בַּדָּרֶךְ הָיוּ אוֹמְרִים שָׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי בֵּית יי נֵלֵךְ. בִּרוּשָׁלֵם הָיוּ אוֹמְרִים עוֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַייִךְ יְרוּשָׁלֵם. בְּהַר הַבַּיִת הָיוּ אוֹמְרִים הַלְלוּ יָיְ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ כול'. בָּעֲזָרָה הָיוּ אוֹמְרִים כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָיְ הַלְלוּ יָיְ.

הלכה ג

משנה: הַקְּרוֹבִים מְבִיאִין תְּאֵינִים וַעֲנָבִים וְהָרְחוֹקִים מְבִיאִין גְּרוֹגְרוֹת וְצִימּוּקִים. וְהַשּׁוֹר הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶן וְקַרְנָיו מְצוּפּוֹת זָהָב וַעֲטָרָה שֶׁלְזַיִת בְּרֹאשׁוֹ. הֶחָלִיל מַכֶּה לִפְנֵיהֶן עַד שֶׁהֵן מַגִּיעִין קָרוֹב לִירוּשָׁלֵם. הִגִּיעוּ קָרוֹב לִירוּשָׁלֵם שָׁלְחוּ לִפְנֵיהֶן וְעִיטְרוּ אֶת בֵּיכּוּרֵיהֶן. הַפַּחוֹת הַסְּגָנִים וְהַגִּזְבָּרִים יוֹצְאִין לִקְרָאתָן. לְפִי כְבוֹד הַנִּכְנָסִין הָיוּ יוֹצְאִין. כָּל בַּעֲלֵי אוּמָנִיּוֹת שֶׁבִּירוּשָׁלֵם עוֹמְדִים בִּפְנֵיהֶן וְשׁוֹאֲלִין בִּשְׁלוֹמָם אַחֵינוּ אַנְשֵׁי מְקוֹם פְּלוֹנִי בָּאתֶם בְּשָׁלוֹם.

הלכה: עַד הֵיכָן. עַד כְּדֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לִתְרוֹם מִן הַמּוּבְחָר. בִּיקֵּשׁ לְהָבִיא דְּבֵילָה. נֹאמַר אִם הָיְתָה קְעִילִית מֵבִיא. אִם הָיְתָה בּוֹצְרִית אֵינוֹ מֵבִיא.
פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא מַקְרִיב שְׁלָמִים. רִבִּי אִימִּי אָמַר מַקְרִיב שְׁלָמִים. רַב אָמַר מְקַיְצִין בָּהֶן אֶת הַמִּזְבֵּחַ. רִבִּי זְעִירָא בָּעֵי. יָחִיד שֶׁנִּתְעַצֵּל וְלֹא בָא מֵבִיא גְּדִי וְקַרְנָיו מְצוּפּוֹת כֶּסֶף.
וַעֲטָרָה שֶׁלְזַיִת בְּרֹאשׁוֹ. שֶׁהוּא מִמִּין שִׁבְעָה.
תַּנֵּי מִי שֶׁהָיוּ בִּיכּוּרָיו גְּרוֹגָרוֹת הָיָה מְעַטְּרָן תְּאֵינִים. וְצִימּוּקִים הָיָה מְעַטְּרָן עֲנָבִים.
וְכִי יֵשׁ קְטוֹן וְגָדוֹל בִּירוּשָׁלֵם. אֶלָּא כֵּינִי מַתְנִיתָא בְּאוֹכְלוֹסִין. לְפִי רוֹב נִכְנָסִין הָיוּ יוֹצְאִין.
וְלֹא כֵן תַּנֵּי תָּקוֹם וְהַדַּרְתָּ. מַה קִימָה שֶׁאֵין בָּהּ חִסָּרוֹן כִּיס אַף הִידּוּר שֶׁאֵין בָּהּ חִסָּרוֹן כִּיס.
שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁהוּא אַחַת לְקִיצִּים. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי חוּנָא בַּר חִייָא. בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה גָדוֹל כּוֹחָן שֶׁלְעוֹשֵׂי מִצְווֹת. שֶׁמִּפְּנֵי זְקֵן אֵין עוֹמְדִין וּמִפְּנֵי עוֹשֵׂי מִצְווֹת עוֹמְדִין.
אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אֵילֵּין דְּקַייְמִין מִן קוֹמֵי מַיְתָא לָא מִן קוֹמֵי מֵיתָא אִינּוּן קַייְמִין לוֹן אֶלָּא מִן קוֹמֵי אִילֵּין דְּגָמְלִים לֵיהּ חֶסֶד.
עַד כַּמָּה אָדָם צָרִיךְ לַעֲמוֹד מִפְּנֵי זְקֵן. שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. פַּעֲמַיִים בַּיּוֹם. רִבִּי לָעְזָר אָמַר פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם. לֹא כֵן תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. מְנַיִין לַזָּקֵן שֶׁלֹּא יַטְרִיחַ.
תַּלמוּד לוֹמַר זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לָעְזָר לֹא יָקוֹם כָּל עִיקָּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. דְּלָא ייְחְמֵי סַייְעְתָּא דְסַבִּין וְעָבַר קוֹמֵיהוֹן בְּגִין דִּיקוּמוֹן לוֹן מִן קוֹמוֹי. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִין כָּאן כָּךְ הֵן חֲלוּקִין בִּשְׁאֵילַת שָׁלוֹם.
רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי חֲנִינָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי אֶבְדּוּמָא דְמִן חֵיפָה. לְזָקֵן אַרְבַּע אֲמוֹת עָבַר יֵשֵׁב לוֹ. כֹּהֵן גָּדוֹל מִשֶּׁהוּא רוֹאֵהוּ וְעַד שֶׁהוּא נִכְסֶה מִמֶּנּוּ. מַה טַעֲמָא וְהָיָה כְּצֵאת מֹשֶׁה הָאֹהֱלָה יָקוּמוּ כָּל הָעָם וגו'. תְּרֵין אֱמוֹרִין. חַד אָמַר לִשְׁבָח וְחַד אָמַר לִגְנַאי. מָאן

דְּאָמַר לִשְׁבָח. מֵיחְמֵי צַדִּיקָא וּמְזַכֵּי. וּמָאן דְּאָמַר לִגְנַאי. חֲזִי שֶׁקֵּי חֲזִי כָּרְעִין אֲכִיל מִן יְהוּדַאי שָׁתֵי מִן יְהוּדַאי. כָּל מִדְּלֵיהּ מִן יְהוּדַאי.

אָרוֹן פָּנָיו כְּלַפֵּי הָעָם וְהַכֹּהֲנִים כְּלַפֵּי הָעָם. וְיִשְׂרָאֵל פְּנֵיהֶן כְּלַפֵּי הַקּוֹדֶשׁ.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אֵין הַתּוֹרָה עוֹמֶדֶת מִפְּנֵי בְּנָהּ. שְׁמוּאֵל אָמַר אֵין עוֹמְדִין מִפְּנֵי חָבֵר. רִבִּי הִילָא רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי הֲווֹן יְתִיבִין. עָבַר שְׁמוּאֵל בַּר בָּא וְקָמוּ לוֹן מִן קוֹמוֹי. אָמַר לוֹן. תַּרְתֵּי גַּבְכוֹן. חָדָא שֶׁאֵינִי זָקֵן. וְחָדָא שֶׁאֵין הַתּוֹרָה עוֹמֶדֶת מִפְּנֵי בְּנָהּ.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא. רִבִּי אָחָא מַפְסִיק וְקָאִים דּוּ חֲשַׁשׁ כְּהָדֵין תַּנָּיָיא. דְּתַנֵּי כּוֹתְבֵי סְפָרִים תְּפִילִּין וּמְזוּזוֹת מַפְסִיקִין לְקְרִיַת שְׁמַע וְאֵין מַפְסִיקִין לִתְפִילָה. רִבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַבְיָה אוֹמֵר כְּשֵׁם שֶׁמַּפְסִיקִין לְקְרִיַת שְׁמַע כָּךְ מַפְסִיקִין לִתְפִילָה וְלִתְפִילִּין וְלִשְׁאָר מִצְוֹתֶיהָ שֶׁלְּתוֹרָה. חִזְקִיָּה בְּרִיבִי מִן דַּהֲוָה לָעֵי בְּאוֹרַיְתָא כָּל צוֹרְכֵיהּ הֲוָה אָזִיל וְיתִיב לֵיהּ קוֹמֵי בֵּית וַועֲדָא בְּגִין מֵיחְמֵי סַבִּין וּמֵיקָם לֵיהּ מִן קוֹמֵיהוֹן. יְהוּדָה בַּר חִיָּיה הֲוָה יְלִיף סְלִיק וּשְׁאֵיל בִּשְׁלָמֵיהּ דְּרִבִּי יַנַּאי חְמוּהּ מֵעֲרֶב שַׁבָּת לְעֲרֶב שַׁבָּת. וַהֲוָה יְתִיב לֵיהּ עַל אָתָר תְּלִי בְּגִין מֵיחְמֵינֵיהּ וּמֵקִים לֵיהּ מִן קוֹמוֹי. אָמְרִין לֵיהּ תַּלְמִידוֹי. לֹא כֵן אַלְפָּן רִבִּי. לְזָקֵן אַרְבַּע אַמּוֹת. אָמַר לוֹן אֵין יְשִׁיבָה לְפָנֵי סִינַי. חַד זְמָן עָנִי מַסִּיק. אָמַר לֵית אֶיפְשַׁר דִּיהוּדָה בְּרִי מְשַׁנֵּי מִנְהָגֵיהּ. אָמַר לֵית אֶיפְשַׁר דְּלָא יְגִיעוּן יִיסוּרִין בְּהַהוּא גוּפָא צַדִּיקָא. מִסְתַּבְּרָא שֶׁאֵין לָנוּ יְהוּדָה בְּרִיבִי.

רִבִּי מֵאִיר חֲמֵי אֲפִילוּ סָב עַם הָאָרֶץ וּמֵקִים לֵיהּ מִן קוֹמוֹי וְאָמַר לֹא מַגָּן מַאֲרִיךְ יָמִים. רִבִּי חֲנִינָא מָחֵי מָאן דְּלָא קָאִים מִקּוֹמוֹי וַהֲוָה אָמַר לֵיהּ כִּי בָעִיתָה מְבַטְּלָה דְּאוֹרַיְתָא. אָמַר רִבִּי סִימוֹן אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יי. אֲנִי הוּא שֶׁקִּיַּמְתִּי עֲמִידַת זָקֵן תְּחִילָּה.

כְּשֶׁהַנְּשִׂיא נִכְנָס כָּל הָעָם עוֹמְדִין מִפָּנָיו וְאֵין רְשׁוּת לְאֶחָד מֵהֶן לֵישֵׁב עַד שֶׁיֹּאמַר לָהֶם שְׁבוּ. אַב בֵּית דִּין שֶׁנִּכְנָס עוֹשִׂין לוֹ שׁוּרוֹת. רָצָה נִכְנָס בְּזוֹ רָצָה נִכְנָס בְּזוֹ. חָכָם שֶׁנִּכְנָס אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב אֶחָד עוֹמֵד וְאֶחָד יוֹשֵׁב עַד שֶׁמַּגִּיעַ וְיוֹשֵׁב לוֹ בִּמְקוֹמוֹ. רִבִּי מֵאִיר הָוָה יְלִיף סְלַק לְבֵית וַועֲדָא וַהֲווֹן כָּל עַמָּא חָמְיִין לֵיהּ וְקַיְימוֹן לֵיהּ מִן קוֹמוֹי. כַּד שְׁמָעוּן הָהֵן תַּנָּיָיא תַּנֵּי בָּעוֹן לְמֵיעֲבַד לֵיהּ כֵּן. כָּעַס וּנְפַק לֵיהּ. אָמַר לוֹן שְׁמַעְתִּי שֶׁמַּעֲלִין בַּקּוֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין.

רִבִּי זְעִירָא הֲווֹן בָּעְיִין מַמְנִיתֵיהּ וְלָא בָּעֵי מְקַבֵּל עֲלוֹי. כַּד שְׁמַע הָהֵן תַּנָּיָיא תַּנֵּי חָכָם חָתָן נָשִׂיא גְּדוֹלָה מִכֻּפֶּרֶת. קְבִיל עֲלוֹי מַמְנִיתֵיהּ. חָכָם. מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ וְכִי יָגוּר אִתְּכֶם גֵּר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אוֹתוֹ. מַה הַגֵּר מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו אַף חָכָם שְׁנִתְמַנָּה מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹונוֹתָיו. חָתָן. וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מָחֲלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל. וְכִי מָחֲלַת שְׁמָהּ. וַהֲלֹא בָּשְׂמַת שְׁמָהּ. אֶלָּא שֶׁנִּמְחֲלוּ לוֹ

כָּל עֲוֹנוֹתָיו. נְשִׂיא. בֶּן שָׁנָה שֶׁאוּל בְּמָלְכוֹ. וְכִי בֶּן שָׁנָה הָיָה. אֶלָּא שֶׁנִּמְחֲלוּ לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו כִּתְינוֹק בֶּן שָׁנָה.

רִבִּי מָנָא מֵיקִיל לְאֵילֵּין דְּמִיתְמַנֵּיי בִּכְסַף. רִבִּי אִימִּי קָרָא עֲלֵיהוֹן אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם. אָמַר רִבִּי יֹאשִׁיָּה וְטַלִּית שֶׁעָלָיו כְּמַרְדָּעַת שֶׁלְּחֲמוֹר. אָמַר רִבִּי שְׁיָין. זֶה שֶׁהוּא מִתְמַנֶּה בְּכֶסֶף אֵין עוֹמְדִין מִפָּנָיו וְאֵין קוֹרִין אוֹתוֹ רִבִּי. וְהַטַּלִּית שֶׁעָלָיו כְּמַרְדָּעַת שֶׁלַּחֲמוֹר.

רִבִּי זְעִירָא וְחַד מִן רַבָּנָן הֲווֹן יְתִיבִין. עֲבַר חַד מִן אִילֵּין דְּמִיתְמַנֵּי בִּכְסַף. אָמַר יָתֵיהּ דְּמִן רַבָּנִין לְרִבִּי זְעִירָא. נַעֲבִיד נַפְשָׁן תַּנָּיֵי וְלָא נֵיקוֹם לוֹן מִקּוֹמוֹי.

תִּירְגֵּם יַעֲקֹב אִישׁ כְּפַר נָבוּרָיָא. הוֹי אוֹמֵר לָעֵץ הָקִיצָה עוּרִי לָאֶבֶן דּוֹמֶם הוּא יוֹרֶה. יוֹדֵעַ הוּא יוֹרֶה. הִנֵּה הוּא תָּפוּשׂ זָהָב וְכֶסֶף. לֹא בְּכַסְפֵּייָא אִיתְמַנֵּי. וְכָל רוּחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ. לֹא חֲכִים כְּלוּם. הוֹי אוֹמֵר בְּעִיתּוֹן מַמְנֵייָה. וַיי בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ. הָא רִבִּי יִצְחָק בַּר לְעָזָר בִּכְנִישְׁתָּא מְדַרְתָּא דְּקַיְסָרִין.

רִבִּי אִמִּי שָׁאַל לְרִבִּי סִימוֹן. שָׁמַעְתָּ שֶׁמְּמַנִּין זְקֵינִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר לֵיהּ. שָׁמַעְתִּי שֶׁאֵין מְמַנִּין זְקֵינִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר רִבִּי לֵוִי וְלֹא מִקְרָא מָלֵא הוּא. בֶּן אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִים עַל אַדְמָתָם. הָא כָּל יְשִׁיבָה שֶׁלָּךְ לֹא יְהֵא אֶלָּא עַל אַדְמָתָךְ. רַבָּנִין דְּקַיְסָרִין אָמְרִין מְמַנִּין זְקֵינִים בְּחוּצָה לָאָרֶץ עַל מְנָת לַחֲזוֹר. רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן הֲוָה בָּעֲזָה וּמְנוּנֵיהּ עַל מְנַת לַחֲזוֹר. רִבִּי זְמִינָא הֲוָה בְּצוֹר וּמְנוּנֵיהּ עַל מְנַת לַחֲזוֹר. אוֹף רִבִּי יוֹנָה הֲוָה בְּפִיתְקָה וְלָא קְבִיל עֲלוֹיי מִתְמַנְיָה. אָמַר עַד זְמַן דְּמִיתְמַנֵּי רִבִּי וּמִינָּה רִבִּי. אָמַר רִבִּי חָמָא. יְהוּדָה בֶּן טִיטָס הֲוָה בְּרוֹמֵי וּמְנוּנֵיהּ עַל מְנַת דְּיֵחָזוֹר.

שִׁמְעוֹן בַּר וָוא הֲוָה בְּדַמַּסְקוֹס וְאִיתְמַנּוּן דְּקִיקִין מִינֵּיהּ וְהוּא לֹא אִיתְמַנֵּי. שִׁמְעוֹן בַּר וָוא הֲוָה בָּקִי בְּמַרְגְּלִיתָא בְּכָל מִילָּה וְלָא הֲוָה לֵיהּ עִיגּוּל מֵיכְלֵיהּ. וַהֲוָה רִבִּי יוֹחָנָן קָרֵי עֲלוֹי וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לָהֶם. אָמַר כָּל מִי שֶׁאֵינוֹ מַכִּיר מַעֲשָׂיו שֶׁלְּאַבְרָהָם יַכִּיר מַעֲשֶׂה אֲבוֹתָיו שֶׁלָּזֶה. שִׁמְעוֹן בַּר וָוא הֲוָה בְּדַמַּסְקוֹס וְשָׁלַח לֵיהּ רִבִּי אַבָּהוּ חָדָא אִיגְּרָא וִיהַב מִן סִיבְתֵּיהּ בְּגַוֵּיהּ. בְּגִין אִילֵּין סִבְתָּא קוּם אֶתְהַלֵּךְ לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. מִי יִגְלֶה עָפָר מֵעֵינֶיךָ רִבִּי יוֹחָנָן. אַבָּהוּ רִיגְלוּתָיָה אִיתְמַנֵּי. שִׁמְעוֹן דְּמַעֲפָרָיָא לָא אִיתְמַנֵּי.

הלכה ד

משנה: הֶחָלִיל מַכֶּה לִפְנֵיהֶם עַד שֶׁמַּגִּיעִין לְהַר הַבַּיִת. הִגִּיעוּ לְהַר הַבַּיִת אֲפִילוּ אַגְרִיפַּס הַמֶּלֶךְ נוֹטֵל הַסָּל עַל כְּתֵיפוֹ וְנִכְנָס עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לָעֲזָרָה. הִגִּיעַ לָעֲזָרָה וְדִבְּרוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר אֲרוֹמְמְךָ יי כִּי דִלִּיתָנִי וְלֹא שִׂמַּחְתָּ אוֹיְבַי לִי. הַגּוֹזְלוֹת שֶׁעַל הַסַּלִּים הָיוּ עוֹלוֹת וּמַה שֶּׁבְּיָדָם נוֹתְנִין לַכֹּהֲנִים. עוֹדֵינוּ הַסַּל עַל כְּתֵיפוֹ קוֹרֵא מֵהִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיי אֱלֹהֶיךָ עַד שֶׁהוּא גוֹמֵר כָּל הַפָּרָשָׁה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר עַד אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי. הִגִּיעַ לַאֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי מוֹרִיד

הַסַּל מִן כְּתֵיפוֹ וְאוֹחֲזוֹ בִּשְׂפָתָיו וְכֹהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ תַּחְתָּיו וּמְנִיפוֹ. וְקוֹרֵא מֵאֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי עַד שֶׁהוּא גוֹמֵר כָּל הַפָּרָשָׁה. וּמַנִּיחוֹ בְּצַד הַמִּזְבֵּחַ וְהִשְׁתַּחֲוָה וְיָצָא. בָּרִאשׁוֹנָה כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לִקְרוֹת קוֹרֵא וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת מַקְרִין לָפָנָיו. נִמְנְעוּ מִלְּהָבִיא הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַקְרִין אֶת מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וְאֶת מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ. הָעֲשִׁירִים מְבִיאִין אֶת בִּיכּוּרֵיהֶן בְּקַלָּתוֹת שֶׁלְּכֶסֶף וְשֶׁלְּזָהָב וְהָעֲנִיִּים מְבִיאִין אוֹתָן בְּסַלֵּי נְצָרִים שֶׁלְּעֲרָבָה קְלוּפָה וְהַסַּלִּים וְהַבִּיכּוּרִים נוֹתָנִים לַכֹּהֲנִים.

הלכה: רַב הוּנָא אָמַר כֵּינִי מַתְנִיתָא וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶיךָ.

אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי מַחֲלִיף. כְּדֵי לִסְמוֹךְ מַתְנָה לְמַתְנָה.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי. לֹא הָיוּ נוֹתְנִין אֶת הַגּוּזָלוֹת עַל גַּבֵּי הַסַּלִּין שֶׁלֹּא יִנָּבְלוּ הַבִּיכּוּרִין אֶלָּא תּוֹלֶה אוֹתָן חוּץ לַסַּלִּים.

תַּנֵּי חַד סָב קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. חוֹזֵר לְהַגִּדְתִּי הַיּוֹם. וְכִי יֵשׁ אָדָם מַגִּיד חוֹזֵר וּמַגִּיד. קַיְימוּנָהּ כְּבָר הַגַּדְתִּי.

הוּנָא בָּעֵי. הֲנָחָה מַהוּ שֶׁתַּתִּיר לְמְחוּסְּרֵי זְמָן. אָמַר רַב מַתַּנְיֶיהָ הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁחָזַר וּנְטָלָן. אֲבָל אִם הָיוּ בְמְקוֹמָן כֶּהְנִיחָן הֵן. רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי. הִנִּיחָן בַּלַּיְלָה.

מַנִּיחָן בְּקֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית. לִפְנֵי יי. יָכוֹל בְּמַעֲרָב. תַּלְמוּד לוֹמַר אֶל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ. אִי לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ יָכוֹל בְּדָרוֹם. תַּלְמוּד לוֹמַר לִפְנֵי יי. הָא כֵּיצַד. מַגִּישָׁן עַל קֶרֶן דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית וּמַנִּיחָהּ בְּדָרוֹמָהּ שֶׁלְּקֶרֶן.

תַּנֵּי. אֵין עֲנִייָה אֶלָּא מִפִּי אֶחָד. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁסְּמָכוּ לְמִקְרָא וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ.

רִבִּי יוֹנָה בָּעֵי מַהוּ לַהֲבִיאָן בְּתַמְחוּיִין שֶׁלְּכֶסֶף.

רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יִרְמְיָה. חַד אָמַר מְחַזֵּר מָנָא. וְחָרְנָה אָמַר מְחַזֵּר פַּטִּירִין עִם יַרְקוֹנִין. דְּאִתְּ אָמַר פַּטִּירִין עִם מְרוֹרִין. וְלָא יָדְעִינָן מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹנָה מַהוּ לַהֲבִיאָן בְּתַמְחוּיִין שֶׁלְּכֶסֶף. הֲווֹי הוּא דְּאָמַר דִּמְחַזֵּר מָנָא. דִּי אָמַר סַלָּה. (דִּ)רִבִּי פִּינְחָס אָמַר. מְחַזֵּר פַּטִּימִין בְּנֵי תוֹרִין. דִּי אָמַר תּוֹרִין וּבְנֵי תוֹרִין.

הלכה ה

משנה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נָנָס אוֹמֵר מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר אֵין מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין אֶלָּא מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שָׁלֹשׁ מִדּוֹת בַּבִּיכּוּרִים. הַבִּיכּוּרִים וְתוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים וְעִיטּוּר בִּיכּוּרִים. תּוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים מִן בְּמִינוֹ וְעִיטּוּר בִּיכּוּרִים מִן בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ. תּוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים נֶאֱכֶלֶת בְּטַהֲרָה וּפְטוּרָה מִן הַדְּמַאי וְעִיטּוּר הַבִּיכּוּרִים חַיָּיב בַּדְּמַאי.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁמְּעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין לָאָרֶץ. שֶׁאֵין בְּנֵי אָדָם טוֹעִין שֶׁמְּבִיאִין בִּיכּוּרִין לְחוּץ. לְאֵלָּא מַפְלִיגִין בְּעַמּוֹן וּמוֹאָב. מָאן דְּאָמַר מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים. מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִים מֵעַמּוֹן וּמוֹאָב. מָאן דְּאָמַר אֵין מְעַטְּרִין אֶלָּא מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין. אֵין מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין מֵעַמּוֹן וּמוֹאָב. אָמַר רִבִּי מָנָא כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאֵין מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין מֵעַמּוֹן וּמוֹאָב. שֶׁבְּנֵי אָדָם טוֹעִין לוֹמַר שֶׁמְּבִיאִין בִּיכּוּרִין מֵעַמּוֹן וּמוֹאָב. מַה פְלִיגִין. בְּחוּצָה לָאָרֶץ. מָאן דְּאָמַר מְעַטְּרִין אֶת הַבִּיכּוּרִין חוּץ מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין. מְעַטְּרִין אֶת הַבִּכּוּרִים מֵחוּץ לָאָרֶץ. מָאן דְּאָמַר אֵין מְעַטְּרִין אֶת הַבִּכּוּרִים אֶלָּא מִשִּׁבְעַת הַמִּינִין. אֵין מְעַטְּרִין אֶת הַבִּכּוּרִים חוּץ לָאָרֶץ.

הלכה ו

משנה: אֵימָתַי אָמְרוּ תּוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים כַּבִּיכּוּרִים. בִּזְמַן שֶׁהִיא בָאָה מִן הָאָרֶץ. וְאִם אֵינָהּ בָּאָה מִן הָאָרֶץ אֵינָהּ כַּבִּיכּוּרִים. וּלְמָה אָמְרוּ הַבִּיכּוּרִים כְּנִכְסֵי כֹהֵן. שֶׁהוּא קוֹנֶה מֵהֶם עֲבָדִים וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵיאָה וּבַעַל חוֹב נוֹטְלָן בְּחוֹבוֹ וְהָאִשָּׁה בִּכְתוּבָתָהּ כְּסֵפֶר תּוֹרָה. וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין נוֹתְנִין אוֹתָן אֶלָּא לֶחֱבֵר בְּטוֹבָה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים נוֹתְנִין אוֹתָם לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָר וְהֵם מְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן כְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ.

הלכה: רִבִּי יַנַּאי בְשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר וָוא. שָׁאֲלוּ [לְ]רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מָהוּ שֶׁיְּמַכּוֹר אָדָם סֵפֶר תּוֹרָה לִישָּׂא אִשָּׁה. אָמַר לוֹן אִין. לִלְמוֹד תּוֹרָה. אָמַר לוֹן אִין. מִפְּנֵי חַייָו. וְלֹא אֲגִיבוֹן. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר וָוא. שָׁאֲלוּ אֶת רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מָהוּ שֶׁיְּמַכּוֹר אָדָם סֵפֶר תּוֹרָה לִישָּׂא אִשָּׁה. אָמַר לוֹן אִין. לִלְמוֹד תּוֹרָה. אָמַר לוֹן אִין. מִפְּנֵי חַייָו לֹא שָׁאֲלוּן וְלֹא אֲגִיבוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה נִיחָא. לֹא שָׁאֲלוּן וְלֹא אֲגִיבוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. אִין שָׁאֲלוּן לֵיהּ וְלָמָּה לֹא אֲגִיבוֹן. כִּי אָתָא רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי פִּינְחָס רִבִּי יוֹחָנָן בְשֵׁם רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מוֹכֵר הוּא אָדָם לִישָּׂא אִשָּׁה וְלִלְמוֹד תּוֹרָה וְכָל שֶׁכֵּן מִפְּנֵי חַייָו.

תַּנֵּי. הַמַּדִּיר אֶת בָּנוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה מוּתָּר לְמַלּוֹת לוֹ חֲבִית שֶׁלְמַיִם וּלְהַדְלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן. אַף לוֹקֵחַ לוֹ חֲפָצָיו מִן הַשּׁוּק. וּפְלִיגִין. כָּאן בְּאִישׁ כָּאן בְּאִשָּׁה. אִם הָיָה אָדָם מְסוּיָים עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּאִשָּׁה. מַעֲשֶׂה בְאָדָם אֶחָד שֶׁהִדִּיר אֶת בְּנוֹ לְתַלְמוּד תּוֹרָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלוֹפְתָּא וְ[הִ]תִּיר לוֹ לְמַלְאוֹת חֲבִית שֶׁלְמַיִם וּלְהַדְלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר.

תַּנֵּי. הַמּוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלְאֲבִיו אֵינוֹ רוֹאֶה סִימַן בְּרָכָה לְעוֹלָם. וְכָל הַמְּקַיֵּים סֵפֶר תּוֹרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר הוֹן וְעוֹשֶׁר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לָעַד.